

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 5 šilingov
mesečna naročnina 20 šilingov
celoletna naročnina 200 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXVIII

CELOVEC, PETEK, 30. SEPTEMBER 1983

ŠTEV. 39 (2142)

OB OTVORITVI NOVIH POSLOVNIH PROSTOROV:

Posojilnica Ločilo - 90 let samostojnega dela

Obnovitev poslovnih prostorov Posojilnice v Ločilu, to je v teh težkih časih res pomemben dogodek, ki zasluži svojo pozornost, še posebej ob 90-letnici ustanovitve tega krajevno pomembnega denarnega zavoda. Posojilnica Ločilo je najstarejša taka ustanova bližnje okolice. Predvsem v zadnjem desetletju je poživila svojo dejavnost in se razvila v sodobno denarno podjetje. Na nedeljski slavnostni otvoritvi novih poslovnih prostorov so tamkajšnjim podjetnim odbornikom ob najlepšem vremenu čestitali in jim želeli še več uspehov številni gratulanti.

Otvoritev novih poslovnih prostorov je pozdravilo mnogo domačinov.

V zadovoljstvo posojilniških odbornikov se je na dvojezično vabilo odzvalo precej ljudi iz okolice, prišli niso samo iz Ločila in Šentlenarta pri sedmih studenih, temveč tudi iz Ričkarje vasi, Radnje vasi, Grpič, Brnce in Podturja. Med častnimi gosti pa je predsednik Posojilnice Ločilo, Tomej Gallob pozdravil med drugim predsednika Zveze slovenskih zadrug inž. Fridla Kapuna, predstavnike kmečkih zadrug in posojilnic, zastopnika Ljubljanske banke in podžupana občine

Podklošter Herberta Milloniga. Osrednji organizaciji koroških Slovencev pa sta zastopala predsednik ZSO Feliks Wieser in podpredsednik NSKS Filip Warasch.

Videti je treba, da so se ustanovitelji posojilnice v Ločilu postavili na lastne noge, v času ko to ni bilo tako samoumevno, je dejal predsednik ZSZ Kapun in nadaljeval, da je to izročilo ustanoviteljev posojilnice v spodnji zilijski dolini danes bolj aktualno kot kdaj prej. Zato se je pohvalno izrazil o delo-

vanju odbornikov, ki tako zagotavljajo kvalificirana delovna mesta, krepijo domače gospodarstvo ter z upoštevanjem obeh deželnih jezikov krepijo razumevanje med obema narodoma. Tudi podžupan Milonig je Posojilnici čestital k precejšnjim investicijam in ji želel nadaljnje uspehe pri delu v korist vseh občanov.

Poslovodja Štefan Hudl, ki ima precejšnje zasluge za razvoj posojilnice, je v razgovoru povedal, da je zaradi uspešnega delovanja zadnjih let, kljub obširnimi investicijam, stanje izravnano. Prepričan je, da bo tudi bližnja bodočnost prinesla podobne rezultate. Največjega pomena za posojilnico je brez dvoma maloobsejni promet z Jugoslavijo, ki po izjavah Hudla kljub dinarskega pologa Posojilnice skoraj ni prizadel. Prepričan je tudi, da izgradnja avtoceste do avstrijsko-italijanske državne meje, ne bo bistveno prizadela poslovanja ločilske posojilnice, saj temelji poslovanje na prometu z domačimi in potniki preko Korena.

Prostore Posojilnice je blagoslovil aglini župnik Avguštin Čebul iz Šentlenarta pri sedmih Studenih, ki je tesno povezan z zgodovino posojilnice, saj je ta desetletja delovala prav v Šentlenarskem župnišču. To povezanost izpričujejo tudi zanimive slike z domačimi motivi župnika Čebula, ki so razstavljene v prostorih Posojilnice Ločilo. Kulturni spored slavnosti pa je v obeh deželnih jezikih oblikoval mnogoštevilni cerkveni pevski zbor iz Šentlenarta pod vodstvom Lojzija Hochkoflerja.

Predstavniki Slovencev danes pri Kirchschrägerju

Zvezni predsednik dr. Rudolf Kirchschräger bo danes na Dunaju sprejel predstavnike obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev, ki ga bodo seznanili s trenutnim položajem slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem.

In ta položaj je vse prej kot zadovoljiv. To sta Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev poudarila tudi v skupnem pismu, s katerim sta se predsedniku Kirchschrägerju zahvalila, da jima je v tako kratkem času omogočil razgovor. Opozorila sta ga na nevarnost, da se bo položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem ponovno zaostril, zlasti na področju šolstva, kjer so bili bistveni predlogi manjšine povsem neupravičeno zavrnjeni.

Po poteh spominov na leta trpljenja in boja

Kljub slabemu vremenu (v jutranjih urah je še močno deževalo in tudi pozneje med potjo je dež še večkrat nagajal) se je minulo nedeljo zbralo lepo število pretežno mladih udeležencev prvega spominskega pohoda po poteh Lenarta in Gašperja. Pri Wölflnu v Lobniku, kjer je bil doma prvoborec Karel Prušnik-Gašper, jim je izrekel dobrodošlico sedanji gospodar Vladimir, ki je v kratkih besedah orisal pot svojega očeta v partizane. Na težka leta trpljenja in boja je spomnil podpredsednik

Zveze koroških partizanov Peter Kuhar, ki je posebej naglasil, da bo pot pohoda vodila po krajih, kjer je bila v mejah nacističnega rajha prižgana iskra upora in oboroženega boja proti nacizmu. In besedo pozdrava v imenu prirediteljev je izrekel še dr. Avgust Brumnik, nato pa so pohodniki krenili v strmino, ki vodi proti Tavčmanovi domačiji, domu narodnega heroja Franca Pasterka-Lenarta, prvega komandanta 1. koroškega partizanskega bataljona.

Prvim pohodnikom, med katerimi je bila tudi skupina ljubljanskih mladincev, so se med potjo pridružili še novi udeleženci. Na vsaki domačiji, kjer so se ustavili, so jih gostoljubno sprejeli, kot so med vojno odpirali vrata partizanskim borcev.

Po poteh Lenarta in Gašperja so udeleženci na svojem večurnem pohodu prehodili kraje, ki bodo v zgodovini našega ljudstva ostali zapisani na častnem mestu: po teh poteh so hodili partizanski borci in aktivisti OF, ki so prižigali baklo upora in bodrili ljudi, da vztrajajo v svojem odporu proti nasilju; v teh krajih skoroda ni bilo hiše, ki ne bi pripevala krvavega davka za zmago pravice — vsaka družina je imela svoje v vrstah protifašističnih borcev ali pa v zaporu, pregnanstvu in koncentracijskem taborišču. In tega velikega doprinosa so se pohodniki spominjali, ko so se med potjo ustavljali na posameznih domovih, kot med drugim pri Sabodinu, Peruču, Mikeju, Ježepu, Brezniku, Veglu in Brčku vse do Peršmana, kjer se je pohod končal s kratko zaključno prireditvijo.

Pred Peršmanovim spominskim domom, kamor je prišla tudi skupina članov Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane, ki je imela dopoldne srečanje v Selah, sta spregovorila podpredsednik ZKP Peter Kuhar in predsednik Zveze slovenske mladine Marjan Pečnik, s pesmijo pa je kratko svečanost okrepil koroški akademski oktet. Besede obeh govornikov o tradicijah narodnoosvobodilne borbe in o današnjem boju za mir in sožitje med narodi naj bi bile tudi povod, da bi pohod postal vsakoletna prireditev, ki bi po začetnih težavah prerasla lokalni okvir.

PREBERITE

- Haider predsednik Koroške FPÖ str. 2
- Januševe pesmi bodo izšle v nemščini str. 3
- Sele: srečanje z rojaki iz Slovenije str. 4
- Slovenska šola v Trstu str. 5
- Gvatemala v boju za svobodo str. 6
- Ivan Cankar na Dunaju str. 7

40-letnica kočevskega zbora ki je položil temelje slovenske državnosti

V teh dneh se spominjamo izredno pomembnega dogodka v zgodovini slovenskega naroda: pred štiridesetimi leti — od 1. do 3. oktobra 1943 — je v Kočevju zasedal zbor odposlancev slovenskega naroda.

To je bil v slovenski narodni zgodovini prvi demokratično izvoljeni, iz ljudskih predstavnikov obstoječi zbor. Še več: bil je edinstven pojav v tedanjem času, saj se pri nobenem drugem narodu sredi zaslužnjene Evrope ni zbralo tolikšno število na splošnih in neposrednih volitvah demokratično izvoljenih ljudskih zastopnikov. V samem načinu izbora odposlancev in množičnosti zbora se kaže demokratična zavzetost Osvobodilne fronte, ki si je ves čas prizadevala, da sproti uveljavlja — kolikor so to pač dovoljevale tedanje vojne razmere — pristno ljudsko demokracijo, da sklepi njenih organov dobijo najširšo ljudsko potrditev.

Tako je pred štiridesetimi leti v Kočevju prek svojih odposlancev prvič v svoji zgodovini spregovoril resnično slovenski narod sam. Prej so o njegovi usodi odločali drugi, Osvobo-

dilna fronta pa je dejansko začela uresničevati zgodovinske besede Ivana Cankarja, ki je napovedal, da si bo narod pisal sodbo sam.

Cankarjeve besede so bile tudi geslo zbora, ki je po pristnem demokratičnem postopku pretresel vsa pomembna vprašanja narodnoosvobodilnega boja na Slovenskem. Program OF in njegovo dotedanje uresničevanje sta na zboru dobila najširšo in soglasno potrditev, kar je toliko bolj pomembno, če pomislimo, da pri nobenem drugem zaslužnjem narodu v drugi svetovni vojni niso sklepi vodstva odporniškega gibanja že med samo vojno dobili tako široke, množične potrditve, kakor ravno pri slovenskem na kočevskem zboru.

Prvič v svoji zgodovini si je slovenski narod takrat na demokratičen način izvolil svoje politično vodstvo in demokratično predstavništvo. S tem je določil temelje svoji državnosti in končno veljavno stopil v krog suverenih narodov, ki sami odločajo o svoji usodi. In besede, ki jih vsebuje proglas kočevskega zbora, so bile po-

membne za tedanji čas in so važna izpoved tudi za danes:

„Napojnjeni z neizmerno vero v pravilnost dosedanjega in bodočega razvoja izražamo pred svojimi narodnjaki in pred vsem svetom, da je slovenski narod prvič v svoji dolgi zgodovini vzel krmilo svoje usode v lastne roke. Kot prvi svobodno izvoljeni odposlanci, izbrani sredi najhujšega boja za narodni obstanek, izpovedujemo v imenu vsega borečega se ljudstva, da je slovenski narod danes končno veljavno stopil v krog suverenih narodov. Ugotavljamo, da slovenski narod v tem uveljavljanju svojih življenjskih pravic ravna v popolnem skladu z vsemi zgodovinskimi in naravnimi izrazi svojega naravnega duha, z resnično vsebino demokratičnih načel in z osvobodilnimi težnjami človeštva.“

Temu zgodovinskemu dogodku veljajo razne svečanosti, ki bodo te dni v Sloveniji, zlasti v Kočevju in Ljubljani, kjer bo govora o slovenski državnosti, ki so ji bili temelji položeni na zboru odposlancev slovenskega naroda pred štiridesetimi leti.

„Žaganje“ Ferarija uradno končano:

Haider predsednik koroške FPÖ

Koroški svobodnjaki so minulo soboto v Treibach-Althofnu na deželni strankini kongresu postavili personalne kretnice za deželno-zborske volitve prihodnje leto. Predsedniške volitve so bile le še formalna zadeva, saj je bilo od spomladi, ko je Jörg Haider zapustil parlament in se preselil na Koroško, medtem ko je dosedanji predsednik stranke Ferrari-Brunnenfeld zasedel mesto državnega sekretarja in se tako poslovil od koroške deželne politike, jasno in dogovorjeno, da bo Haider nasledil Ferrarija. V soboto je Haider dobil 324 od 350 možnih glasov. S tem je „žaganje“ Ferrarija tudi uradno končano. Pikanterija ob robu: na strankinem deželni kongresu niso izvolili sekretarja stranke. Do pred nedavnim je sekretar bil Haider sam. Hudobni glasovi vedo povedati, da bo Haider že vedel, zakaj noče sekretarja...

Personalne kretnice so take, da ne bodo dopuščale nobenih eksperimentov. FPÖ na Koroškem v nasprotju z zvezno stranko hoče ohraniti svoj „nacionalno-svobodnjaški“ profil. To pa je mogoče seveda samo tedaj, če FP še naprej ostaja politični izvrševalec heimatdienstovskih protimanjšinskih ambicij, saj je pomemben rezervoar svobodnjaških volilcev najti ravno v heimatdienstovskih in podobnih krogih. „Nacionalno“ torej v tej zvezi lahko pomeni samo „protislovenski“. Ali pa v formulaciji svobodnjakov: „FPÖ je edino legitimno zastopstvo nemških Korošcev.“

Da posebno v tem vprašanju ne bodo možne nobene stranpoti od

začrtane linije, torej od borbe proti „hudemu zapostavljanju nemško-koroških šolarjev“, je moral občutiti tudi že svobodnjaški državni poslanec mag. Peter Ortner, ki se je pred nedavnim jasno izrekel proti geto-šolam, torej proti centralnim šolam, kakor jih zahteva KHD. Že dva dni

ZSO o Haiderju

Ob izvolitvi Jörga Haiderja za novega predsednika koroške FPÖ je izdala ZSO posebno izjavo za tisk, v kateri poudarja, da so koroški svobodnjaki s tem ojačili protislovensko in nemškonacionalno politično linijo.

Medtem ko skuša zvezna FPÖ s Stegerjem na čelu iskati nove volilce in se zavzemati za politično nove vsebine, je rečeno v izjavi ZSO, dela koroška FPÖ vedno bolj nemškonacionalno in protislovensko politiko. „Zveza slovenskih organizacij je ob tem razvoju zelo zaskrbljena. Taka politika ni v prid koroškemu prebivalstvu, predvsem pa škoduje slovenski manjšini in sožitju obeh narodov na Koroškem.“

navrh je deželno vodstvo stranke pribilo, da ostaja FPÖ na liniji KHD. Ortner, o katerem KTZ ve povedati, da v svoji stranki skorajda nima simpatij in da znotraj stranke agira nadvse naivno, je v soboto kljub temu bil izvoljen za enega od pe-

tih namestnikov Haiderja. Bržkone samo zato, ker je njegov neposredni konkurent Steiner, ki je sprožil znano afero okoli krznene plašča Ferrarijeve žene, v stranki še bolj osovražen.

Da bo ob tem Haider kot novi predsednik samo ponovil stereotipno zahtevo, da brez vstopa Slovencev v manjšinski sosvet ne sme priti do nobenih „vnapijnih uslug“, ni nič več čudno. FPÖ na manjšinskem področju ne bo razvila nobenih lastnih pobud. Čemu tudi, saj lahko prevzema politiko trostranskega pakta in zahteve Heimatdiensta.

Personalne rošade v deželni FPÖ pa imajo seveda tudi svoje zvezne dimenzije. Sicer se je Haider v soboto priznal k mali kalici in podprl vladno udeležbo svobodnjakov, vse pa kaže, da zdaj, ko je izmaneviran Ferrari na deželni ravni, pride na vrsto Steger na zvezni. Koroški svobodnjaki se ne sklicujejo kar tako na to, da so najmočnejša deželna skupina.

Nasprotstvo proti Stegerju in njegovemu poskusu bolj liberalne usmeritve stranke je prišlo na kongresu jasno do izraza — tja do zahteve nekega funkcionarja, da naj Steger prepusti zvezno predsedstvo stranke Koroščem. Haider seveda prekljuje, da bi imel ambicije na Stegerjevo mesto, tako kot je še spomladi demantiral, da hoče izpodrinuti Ferrarija.

Vsekakor so v Treibachu jasno nastopili proti dunajski liniji Stegerjeve skupine: napadali so obrambnega ministra Frischenschlagerja, ker je ta zaukazal slavnostno zaprisego vojakov v nekdanjem koncentracijskem taborišču Mauthausen. Napadajo pa tudi Stegerja zaradi sporazuma o reduciranju tako imenovanih „privilegijev“, ki da ne ustreza predlogu Korošcev. Če ne bo prišlo do spremembe tega sporazuma, Haider grozi z uvedbo referendumu proti lastni stranki. In takih stvari je še več.

Zaključek je lahko samo tak: če Haider že res noče postati predsednik namesto Stegerja, kakor zatrjuje, pa mu vsekakor gre za to, da bi koroški svobodnjaki, torej Haider, kot „najmočnejša deželna stranka“ temeljito preokrenili svobodnjaško politiko bolj na desno — nazaj k Scrinzijem, Götzem in drugim rjavogvantnikom, za katerimi Haider tudi po zunanosti, po koroškem gvanu, noče zaostajati.

p.

OBISK DELEGACIJE SZDL BOSNE IN HERCEGOVINE:

Vse republike se zanimajo za položaj manjšine

Zanimanja za položaj slovenske manjšine na Koroškem nimajo samo Slovenci, temveč tudi ljudje v ostalih republikah SFR Jugoslavije, je na svojem dvodnevem obisku na južnem Koroškem naglasil predsednik socialistične zveze Bosne in Hercegovine Rade Galeb, ki sta ga spremljala člana predsedstva Živko Babič in Behaudin Krajinic. Po obisku pri koroških Slovencih se je delegacija napotila še na obisk k slovenski narodni skupnosti v deželo Furlanijo-Juljsko krajino.

Delegacijo so na sedežu ZSO sprejeli predstavniki obeh osrednjih organizacij s predsednikom Feliksom Wieserjem (ZSO) in članom predsedstva Karlom Smolletom (NSKS) na čelu. V svojem prikazu trenutne narodno-politične situacije je Feliks Wieser poudaril težaven položaj zaradi neupoštevanja želj manjšine na šolskem področju (npr. preziranje v zadevi šolskega nadzornika) ter zaradi stremiljenj nemškonacionalnih sil po središčnih šolah. Poudaril pa je tudi pomen akcijske enotnosti med koroškimi Slovenci ter povezovanja z avstrijskimi demokrati. Prav tako je naglasil tudi važno vlogo vsestranskih stikov z vsemi jugoslovanskimi republikami, ki bodo tem bolj uspešni, čim bolj odprta bo meja.

Delegacija iz Bosne in Hercegovine si je na dvodnevem obisku na Koroškem ogledala vrsto vzgojnih in gospodarskih ustanov in si ustvarila obširen vtis o potrebah in željah slovenske manjšine. Vodja predstavništva gospodarske zbornice Jugoslavije v Celovcu, Slavko Beznik, pa je delegaciji tolmačil obojestranske prednosti tesnega gospodarskega sodelovanja in ji predstavil tudi sodelovanje mešanih podjetij na Koroškem. Predsednik Rade Galeb je med drugim izrazil občudovanje za stoletja dolgo borbo za narodnostni obstoj ter poudaril pripravljenost za čim bolj razvijajočimi stiki z vsemi dejavnimi družbenega življenja slovenske narodnostne skupnosti.

Braunau noče biti prizorišče nacističnega kulta

Zgornjeavstrijsko mesto Braunau hoče napraviti konec kulta, ki ga določeni krogi že vsa povojna leta uganjajo s tamkajšnjo rojstno hišo Adolfa Hitlerja, kamor organizirano dovažajo „turiste“, da bi se poklonili spominu „velikega Führerja“ in poživili miselnost zločinskega nacizma. Po dolgotrajnih pobudah in prizadevanju zlasti komiteja za mir in antifasizem sta mestni in občinski svet namreč izglasovala sklep, da bodo na omenjeni hiši odkrili spominsko ploščo — toda ne za Hitlerja in njegov nacizem, temveč za žrtve fašizma.

V soboto 8. oktobra bodo torej slovesno odkrili ploščo z napisom: Nikdar več fašizem — milijoni mrtvih opominjajo — za mir, svobodo in demokracijo. Po odkritju plošče bo zvečer v mestnem gledališču Brechtov večer, na katerem bo sodelovala tudi hčerka znanega protifašističnega književnika Bertolda Brechta Hanne Hiob-Brecht. Že na predvečer odkritja spominske plošče pa bo univ. docent

Hans Haas v tamkajšnji delavski zbornici predaval o pojavih neonacizma v Avstriji.

Svoje protifašistično in demokratično nastojanje pa je izpričala tudi skupina srednješolcev iz Braunau-a, ki je pred tedni bivala na Koroškem. Takrat je — kakor smo poročali v našem listu — pokazala veliko zanimanje tudi za položaj koroških Slovencev ter izpričala razumevanje za naše težnje in zahteve. In to niso bile le prazne besede: na Koroškem toliko osporavani film „Vas ob meji“ so posneli na videofilm in ga bodo uporabljali pri pouku zgodovine, kjer nameravajo problematiko koroških Slovencev sploh uvrstiti kot stalno temo (na Koroškem pa so zagnali vik in krik, ker se je neka učiteljica „pre-drznila“ o tem filmu govoriti v razrdu!).

ÖVP-jevski poraz

na volitvah v Innsbrucku

Občinske volitve v tirolski deželni prestolnici so prinesle ljudski stranki občuten poraz: od dosedanjih 20 mandatov je morala kar štiri odstopiti drugim volilnim skupinam. Pa tudi FPÖ je od dveh mandatov zgubila enega. Socialisti so napredovali od 13 na 14 mandatov, delavska zveza od 4 na 5 mandatov in lista srednjega sloja od 1 na 2 mandata, med tem ko sta lista seniorjev in alternativna lista pri prvem nastopu osvojili po 1 mandat.

Vzroki za ÖVP-jevski poraz gotovo niso samo v dejstvu, da tokrat ni več kandidiral ugledni župan Lugger. V odločitvah volilcev se pač zrcali tudi verodostojnost, ki jo uživa posamezna stranka ali skupina s svojo politiko — ravno politika, ki jo zdaj že vrsto let „delala“ ÖVP, pa očitno le ni taka, da bi volilci prepričala in pritegnila.

Sicer pa je minulo nedeljo podobno usodo doživela tudi sorodna CDU v dveh zahodnonemških deželah, ki je prav tako utrpela hude udarce.

22. OKTOBRA NA DUNAJU:

Vseavstrijski mirovni pohod

Poseben vlak tudi iz Koroške

Čprav je iz desnega kota avstrijske politične arene v zadnjem času slišati številne glasove, ki jih je mogoče oceniti le kot poskus, da bi zabili klin v vseavstrijsko mirovno gibanje, gredo priprave za oktobrske mirovne manifestacije in zlasti za zaključni mirovni pohod na Dunaju naprej. ÖVP je s svojim prizadevanjem, da bi mirovno gibanje in predvsem organizatorje predvidenih prireditev ožigosala za komuniste in njihove pomagače, ostala osamljena: celo katoliška mladina je nedvoumno izjavila, da noče biti poslušna ÖVP-jevskim sekretarjem. Tako bodo sodelovale vse številne organizacije in skupine, ki podpirajo skupni mirovni poziv — le ÖVP bo stala ob strani, pa še njene organizacije v posameznih zveznih deželah nočejo slepo slediti dunajski centrali, ker jim je pač mir vreden več kot demagogija strankarskih funkcionarjev.

Kot priprava na mirovni pohod na Dunaju se bodo v „tednu miru“ od 15. do 22. oktobra vrstile različne prireditve po zveznih deželah, v soboto 22. oktobra pa bo — kot že povedano — na Dunaju vseavstrijski mirovni pohod, na katerem pričakujejo podobno kot lani okoli 70.000 udeležencev iz cele Avstrije. Na tej zaključni manifestaciji bodo spregovorili predstavniki različnih struj — od komunistov preko socialistov do katolikov, ki vsi bodo izpovedali protest proti blazni oboroževalni tekmi ter odgovorne državniške, predvsem pa obe veslesili pozvali, da končno resno začnejo z razoroževanjem in utrjevanjem miru. Za koroško mirovno iniciativo bo v tem krogu spregovoril Franci Merkač v obeh deželnih jezikih.

Med organizacijami, ki podpirajo skupni mirovni poziv in akcije „tedna miru“, je tudi Slovenska prosvetna zveza, pri kateri se je zato tudi možno prijaviti in dobiti vozovnico za posebni vlak, ki bo vozil iz Koroške na zaključno mirovno manifestacijo na Dunaju 22. oktobra. Ta vlak bo peljal ob 7.10 uri iz Beljaka in ob 7.33 uri iz Celovca ter se bo še istega dne spet vračal nazaj na Koroško. Vožnja s posebnim vlakom na Dunaj in nazaj bo znašala samo 250 šilingov na osebo.

Ni naš namen, razpravljati o tem, kdaj kdo kaj praznuje; to je vsakomur samemu prepuščeno in si zato tudi nismo delali skrbi, ali je Naš tednik pred nedavnim obhajal 35 letnico izhajanja ali vstop v 35. leto izhajanja. Nekaj drugega je, kar nas je ob tej priložnosti neprijetno prizadelo — ali ošabna ali nepremišljena zapisana trditev, da je bil to „praznik vseh dobrih ljudi“. Logični zaključek take prireditve namreč pomeni, da so vsi drugi ljudje pač nedobri, torej slabi.

Že vemo, da nam bo kdo očital, da cepimo dlako, da se izživljamo v besednih igrah. Pa žal temu ni tako. Tudi v jubilejni številki NT so napisane ugotovitve, ki gredo v isto smer: v ločitev na dobre in slabe, kar nujno sili k vprašanju, komu naj bi to koristilo?

Vzemimo na primer obujanje spominov na dogodke o katerih smo mislili, da so že zdavnaj le še zgodovina in torej odmaknjeni malenkostnim osebnim izpadom in podtikavanjem. Pa le spet beremo stvari, ki znova odpirajo komaj zasute prepace: kako so menda komunistični komisariji in nestrpni „linijaši“ posiljevali naše ljudi in jih silili v brezizgledne politične avanture. In to je prikazano na način, da nepovčeni bralec dobi vtis, kakor da bi bili ti ljudje največji narodni škodljivci, rešitelji naroda pa verjetno tisti, ki so pod vplivom in s pomočjo belogardističnih, domobranskih in sorodnih pribeglic zabili klin v med NOB skovano enotnost koroških Slovencev.

Mislimo, da takšno ločevanje na „dobre“ in „slabe“ Slovence naši narodnostni skupnosti in njenemu boju za obstoj prav nič ne koristi. Pa naj gre potem za takšne „spodrsiljaje“ na nostalgčnih izletih v desetletja staro

„Povest o dobrih ljudeh“

preteklost ali za podtikavanje pri ocenjevanju novejših dogodkov, kot so na primer trditve, da je ZSO nasprotovala formiranju samostojnih list pri občinskih volitvah. Pri tem je resnica namreč samo eno: ZSO je bila in je tudi danes proti monopolizaciji narodno-strankarskega opredeljevanja, se pravi proti poskusom, da bi narodno zavednost omejevali na pripadnost določeni stranki. Najrazličnejše oblike samostojnega uveljavljanja, kot so jih narekovale lokalne pobude, pa je ZSO podpirala že doslej in jih bo podpirala tudi v bodoče.

Toliko se nam je zdelo potrebno povedati v zvezi s trditvami, ki smo jih slišali in brali ob nedavnem praznovanju NT — da postavimo stvari spet na trdna tla, to je na tla zdrave narodnostne politike, kjer morajo ozki strankarski, svetovnonazorski in podobni interesi biti podrejeni skupnim narodnostnim koristim. Uresničevanje takšne politike pa seveda ni možno z izrabljanjem tako imenovane „svobode norcev“, kot to počnejo nekateri, marveč le z odgovornim prakticiranjem enotnosti, kot jo je na omenjenem slavu opredelil podpredsednik ZSO Franc Kukovica, ki je dejal, da si bomo boljše pozicije za obstoj in razvoj naše narodnostne skupnosti izbojevali le v doslednem in skupnem nastopu za naše pravice, z odločnim prikazom naše življenjske volje, s premišljenimi akcijami in enotnostjo na terenu, kot je bilo to v najtežjih letih od 1942 do 1945.

Ko ta enotnost ne bo omejena na verbalne izjave ali celo na karikirano siljenje pod skupno kapo, marveč bo postala skupna zadeva nas vseh, tedaj bomo res lahko govorili o praznikih vseh dobrih ljudi.

V A B I L O

na

SEMINAR
Slovenske prosvetne zveze

ki bo v soboto 1. in nedeljo 2. oktobra 1983 v bivši kmetijski šoli v Podravljah.

Prvotno je bil predviden seminar o glasbeni in pevski dejavnosti, vendar je morala SPZ iz tehničnih razlogov temo spremeniti, tako da bo seminar posvečen

VPRAŠANJEM ORGANIZATORIČNEGA DELA

to je vprašanjem sodelovanja, povezovanja, načrtovanja, izobraževanja, skratka osnovnim organizatoričnim nalogam društvene dela.

S p o r e d :

● Sobota 1. 10. ob 19. uri: IZHODIŠČA ZA KULTURNO IN USPOSABLJANJE ZA ORGANIZATORIČNO DELO (referat in diskusija);

● Nedelja 2. 10. ob 9. uri: PRAKTIČNI PRIJEMI PRI ORGANIZACIJSKEM DELU (uvodne misli, razprave v kroških, zaključna diskusija).

Ker se bodo razprave na seminarju koncentrirale na praktične izkušnje v naših društvih pri načrtovanju kulturnega dela, je zaželeno, da bi se seminarja udeležilo čim več zastopnikov krajevnih prosvetnih društev. Za prenočitev in prehrano v Podravljah je poskrbljeno.

Slovenska prosvetna zveza

„Video '83“
v Cankarjevem domu

Od 1. do 9. oktobra bo v Cankarjevem domu v Ljubljani obsežna mednarodna prireditev „Video '83“, na kateri sodelujejo poleg številnih jugoslovanskih avtorjev udeleženci iz 18 dežel sveta. Gre za prvo prireditev te vrste na področju videa v svetovnem merilu: video kot komunikacijsko in ustvarjalno sredstvo bo s pomočjo najsodobnejše tehnike v prostorih Cankarjevega doma predmet obravnave ustvarjalcev, raziskovalcev in obiskovalcev hkrati — skupno bodo oblikovali projekte, ki segajo od video umetnosti do video medijev.

Med prijavljenimi udeleženci prireditve „Video '83“ — gre za 60 svetovno znanih umetnikov, raziskovalcev, kritikov — sta ameriška umetnika Woody in Stein Vasulka, ki bosta predstavila svoje izkušnje z delom na elektronski sliki. Poleg vsakodnevnih multidisciplinarnih predstav se bodo vsak dan zvrstile okrogle mize na posamezne teme.

MI IN KULTURA — MI IN KULTURA — MI IN KULTURA — MI IN KULTURA —

V kulturi nič novega

Sicer se že pogovarjamo nekoliko pogostejše o vsebinskem vrednotenju kulturnega dela, toda ta diskusija ostaja le precej omejena na funkcionalni in akademski sloj našega prebivalstva. Nekatere odgovore na nove kulturne zasnove sicer imamo v načelni obliki, manjka jim pa preizkusni kamen prakse. Zato vprašanja, koliko je naša kulturna stvarnost sposobna ustvarjalno oblikovati vse tisto, kar prihaja vanjo od zunaj in koliko sama vpliva na svet zunaj od sebe, slej ko prej ostajajo odprta. Čeprav so se v nekaterih naših društvih v zadnjem letu pojavili smiselni konflikti vsebinskega značaja, se ti niso dosledno iznašali, večinoma so ostajali na površju stvarne kritike ali pa so se presušili v nekonstruktivno obračunavanje posameznika s posameznikom. Pogovor se je začel o tem, ali našo kulturo poleg negovanja slovenske pesmi lahko obogatimo tudi še z neposredno refleksijo naših svobodoljubnih narodnih hotenj, toda pri začetnih težavah smo tudi že običali. Inovacije in nova razmišljanja naj ne bi rušila dosedanje harmonije v naših društvih. V večini primerov pa ta diskusija še niti ni zaživela.

Kljub močni razvejanosti naših kulturnih storitev v bistvu nismo uspeli kulture načrtovati, večina poskusov je običala v ozkem prostoru kulturnih dejavnosti, ki jih v naših razmerah bolj ali manj merimo po njenem amaterskem udejstvovanju v igralski ali folklorni skupini ali v pevskem zboru. S takim omejevanjem kulture stojimo na straži lastne usode, ki se dolgoročno lahko sprevrže v kapitulacijo pred dosedanjimi zgodovino. Tudi ko postajajo ti problemi vsaj za nekatere popolnoma jasni in bi se jih bilo treba poglabljeno lotiti, se pogostokrat ne naredi prav nič: delamo bolj po starih šablonah, saj se z njimi rešimo neprijetnih zadev in pustimo stvari teči, kakor so pač tekle, ti ste pa, ki so si kaj prizadevali, da bi se kaj konstitutivno novega ustvarilo, pa putimo kratko in malo na cedilo.

Nekatera razmišljanja, ki skušajo zastaviti kulturno vprašanje na nov način, razmišljanja, ki povezujejo kulturne dejavnosti s politično usodo manjšine, ostajajo brez uspeha v glavnem zato, ker se teh vprašanj lotevamo preveč akademsko, ker ne upoštevamo povprečne zavesti naših kulturnih delavcev, ker manjka volje in pripravljenosti (dozorelosti) za nenehno sprejemanje, razvijanje, proizvajanje in spreminjanje kulture v samih temeljih družbe, konec koncev manjka tudi stvarnega spopada z usledinami idejne zanikarnosti ter malomeščanskega ravnanja in samozadovoljstva. Ti problemi nas obdajajo tudi v organizatorični in kadrovske politiki: vajeni smo se zapirati v lokalne meje, tako da nam zmanjkuje snovi za ustvarjalno komunikacijo navzven in navznoter. Malo je novih idej, ve-

liko pa besed, s katerimi se ponavljamo, ne moremo in ne znamo pa povedati nič novega, ker se gibljemo v začaranem krogu stagnacije — ponavljanja in posnemanja v kulturnem življenju. Da mi ne bo nekdo zameril: koncertov in odrskih nastopov imamo ogromno, toda eden se od drugega skorajda ne razlikuje, ne pridobivajo na kvaliteti, na izpovedni moči, ne nagovarjajo nove publike... Kakor je razveseljivo, da ogromno delamo v kulturi, tako pa je tudi zaskrbljivo, da se že desetletja ponavljamo.

Zavedam se, da je to precej trdo povedano, toda želim stvarne polemike, želim, da se preizkusijo miselni dvomi o naši kulturi v vsakdanji praksi. Morda bo potemtakem tudi manj osebnega ob-

75 let
Slovenske
prosvetne
zveze

Handke o Januševi zbirki

ki bo izšla v nemškem prevodu

V kratkem bo v frankfurtski založbi Suhrkamp izšla pesniška zbirka našega pesnika Gustava Januša, in sicer v prevodu Petra Handkeja, ki je pred dvema letoma oskrbel tudi nemški prevod Lipuševega romana Zmote dijaka Tjaža. Za Janušovo zbirko pesmi je Handke napisal tudi uvodno besedo, ki jo je v prevodu objavil v Naših razgledih. Takole pravi:

Dolgo obdobje je bila Koroška središnja dežela slovenske narodne zavesti in slovenske kulture. V drugi polovici 19. stoletja, ko je v obeh velikih slovenskih mestih, Ljubljani in Mariboru, naraščalo nezanimanje za vse, kar je bilo samobitno, je bilo koroško glavno mesto Celovec celo središče slovenskega jezika in je s tem spodbudilo novo samozavest na jugu, onkraj Karavank, v današnji Jugoslaviji. Po prvi svetovni vojni je bila velika večina slovensko govoreče Koroške priključena k Avstriji, kar je bila posledica plebiscita v letu 1920. Med vojnama je koroško slovensko „pismenstvo“ malone ugasnilo: večina izobraženstva je emigrirala, tistih nekaj, ki so ostali v deželi, pa se je bolj ali manj prostovoljno prilagodilo nemškemu gospodarstvu. Slovenska kultura na Koroškem je tri desetletja obstajala malone samo v ustnem izročilu, omejena je bila na kmečko podeželje; Celovec je postal skoraj izključno nemško mesto. Iz obdobja nacističnega despotizma, ko so številne slovenske družine izselili ali poslali v koncentracijska taborišča, ni praktično nobenih književniških sporočil

o tej narodnosti skupini; najdemo kvečjemu nekaj verzov, ki jih je vaščanka napisala na predvečer smrti v koncentracijskem taborišču Ravensbrück: „Tam pred hišo — moj ljubi vrt. Ampak tu, ampak tu — sama smrt“ (Katarina Miklav).

Slovensko govoreča manjšina na južnem Koroškem je po drugi svetovni vojni poleg presenetljivo velikega števila umetnikov rodila dva eksemplarična pisatelja: pripovednika Florjana Lipuša, čigar roman „Zmote dijaka Tjaža“ je bil leta 1981 objavljen tudi v nemščini, in lirika Gustava Januša. Januš je tako kot Lipuš star 44 let in živi kot učitelj v Področici ob vhodu v karavanski predor, ki pelje proti jugu v jugoslovansko republiko Slovenijo.

V tej knjigi je Gustav Januš zbral svoje pesmi iz dveh desetletij, od 1962 do 1982. S tem je nemški bralec dobil širok pristop — ne samo za pokušnjo — k lirskemu območju, ki je bilo doslej le bolj pozabljena in spregledana enklava svetovne literature. (Večina v zadnjih letih ustvarjenih besedil ni bila doslej objavljena niti v slovenščini.) Pesmi Gustava Ja-

nuša so eksemplarične, to pa zategadelj, ker so natančen odsev, dostikrat pa tudi napoved zgodovine slovenske narodne skupine v Avstriji, ne v obliki traktatov ali poročil, pač pa kot docela preproste podobe iz vsakdanjega življenja, kakršne bi v drugi evropski literaturi komaj našli.

Knjiga izpričuje dosedanja tri obdobja v življenju in pisanju poeta Gustava Januša. V prvem je ton preprost kakor pri narodni pesmi, ne da bi bil seveda naiven. V drugem je rahlo porogljiv obrat k satiricnemu, poskus poseči v politiko, ki bi rada dosegla, da bi v državi Avstriji obstajal samo še en in enojezični državni narod. Tretje obdobje, ki je doslej poslednje in ki je v tej zbirki najmočnejše dokumentirano, izpričuje, da se izpovedovalec postopoma spreminja v posameznika, ki pa postaja izpovedovalec svojega od izginitja ožročenega naroda: poeme postajajo pogovori s samim seboj, dvogovori med zašifrirano govorico sanj in čedalje revnejšimi floskulami vsakdanjosti, kot celota pa vendar vsakokrat razumevajo jezikovne vzgone, ki s svojo obliko takorekoč samoumevno na novo ustvarja pravice, ki so jih koroškim Slovincem tolikokrat odrekli. S tem dobiva beseda, kakršna je „svetovna literatura“, nemara spet svoj smisel.

VALENTIN POLANŠEK

Pišem za ...

V zadnjih številkih smo na tem mestu objavili dvoje predavanj z letošnjega 5. srečanja pisateljev narodnostnih skupin na Obirskem, najprej referat lužickosrbskega pisatelja Jurija Kocha, ki je nanizal misli ob branju Sartra, nato pa še prispevek romunskega pesnika iz Vojvodine Petra Korduja, ki je govoril o romunski poeziji v Vojvodini. Za zaključek pa podajamo še izvajanja domačina Valentina Polanška, ki je govoril o temi letošnjega srečanja „Pišem za ...“.

Uredništvo

„Pišem za ...“. Ti dve besedi bi lahko pojmovali kot vprašanje, lahko pa tudi kot trditev o nekem poslu, pa tudi kot odkrivanje nekega intimnega početja.

Pišem za ... To početje privede pisca do neizogibne preizkušnje, ker se subjektivno izpovedovanje pomešava z že v naprej predpostavljanim zaželenim učinkom v obliki, da bo pisateljovo ali pesnikovo delo vzbudilo pozornost pri vrsti drugih jazov, ki bodo reagirali subjektivno in objektivno na to delo, ki bodo brali prijateljstvo ali pesnikovo delo, ki

bodo kot občinstvo, kot javnost vzeli to delo na znanje, ga pretresli, ocenili, zanikali ali odobrili.

Pišem za ... je lahko tudi neko nesebično iskanje.

Se in še razlag bi bilo mogoče navesti. Naj ostanem pri svojem kratkovidnem subjektivnem mnenju, da sta ti dve besedici zame vprašalnici. Vseeno, da jasnega odgovora ne bom iskal, ker že v naprej vem, da ga ne bi našel.

To vprašanje polarizira stalno v meni različne strani, stalne premice, nova spoznanja, nenehne dvome, ponovno iskanje, piškave izgovore, privzgojene bojazljivosti, prevzete ošabnosti, samokritične selekcije in neizčrpno zmes neizrekljivosti.

Naj se razbesedičim še tako gosto in naširoko, vendar bo vse le poskus opisa tega, kar bi imenoval „problematičnost: pišem za“. To kompleksnost bi se dalo zajeti le daleč naokrog z različnih strani, z osvetljevanjem emocionalnih in racionalnih plasti, pri čemer zadevo le še otežkoči specifičnost posameznega avtorja pisca. Mislim na pisanje kot ustvarjanje (primerjaj naslov knjige Berte Go-

lob „Srce ustvarja, roka piše“)

Vsa opisovanja okolnosti takih ali drugačnih plasti retrospektivnega produciranja vtisov do fantastično sanjskih, miselnih ali čustvenih izlivov bi le približno nakazala večdimenzionalno duhovno-duševno bistvo, zajela skrivnostnost ustvarjalčevega jaza — in v središčni sferi vsega tega bi se dalo spet le samo slutiti stvariteljsko vrelišče, ko der prihajajo čudesi zamisli, se pojavljajo iskrice navdihov, se pojavljajo ideja kot vzgon kreativnosti homo sapiensa.

Ta razmišljanja se nanašajo samo na zoženo gledanje dveh kategorij besednega ustvarjanja: to je pisatelja in pesnika! Pisatelj,

MI IN KULTURA — MI IN KULTURA — MI IN KULTURA — MI IN KULTURA —

ki pisateljstvo, ki piše prozo, odrska dela, radijske in TV igre in filmske scenarije. Pesnik, ki pesničuje, ki ne piše pesmi, ki pesni pesmi.

Ko izpuščam vse druge zvrsti pisanja, ne pomeni to nikakršnega opredeljevanja ali diskvalifikacije.

Skušal bom ostati pri prozi in poeziji, najbrž pa bo ostalo veliko samo načetega, nedorečenega, nerešenega, samo navrženega, odprtega... Subjektivne neizogibnosti me zavajajo na stranpotja, a delal bi najraje vtis, da je vse načrtno, dasi je v resnici le veliko izgovarjanja, zagovarjanja sanjskih dob, in stalno niham med utopičnim izmikavanjem in realistično danostjo.

Gotovo mi bo rečeno, da se motim, ko skušam navesti odgovore ali trditve v takem zapovrstju: Za-

kaj kdo piše.

- 1.) Pišem iz notranje potrebe.
- 2.) Pišem za miznico.
- 3.) Pišem po naročilu.
- 4.) Pišem za zabavo in hobi.
- 5.) Pišem, ker nisem kulturni analfabet.
- 6.) Pišem iz protesta za ...
- 7.) Pišem za enakopravnost materinščine.
- 8.) Pišem, ker sem umetnik.
- 9.) Pišem za honorarje, ker se s tem preživljam.
- 10.) Pišem, ker imam tebi, vam, svetu in človeštvu toliko povedati itd. itd. itd., najbrž se da nadaljevati tale lestvica tako dolgo, kakor dolga je vrsta tistih, ki se ukvarjajo s pisanjem.

O vseh različicah naj bi se pogovarjali književniki narodnostnih skupin na letošnjem V. srečanju na Obirskem.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Sele - Srečanje s koroškimi rojaki iz Ljubljane

Minulo nedeljo so v Selah gostovali člani Kluba koroških Slovencev iz Ljubljane. Povabili sta jih Katoliško prosvetno društvo „Planina“ v Selah-Cerkev in Slovensko prosvetno društvo „Herman Velik“ v Selah-Kotu.

V nabito polni farni dvorani sta zbrano publiko, med njimi selškega župana Tonija Hribnika, tajnika NSKS Franca Wedeniga, tajnika KKZ Nužija Tolmajerja, zastopnika ZSO in SPZ Janka Malleja, zastopnika staršev na slovenski gimnaziji v Celovcu Janka Uranka, častnega predsednika odbora koroških partizanov Pavla Žaucerja-Matjaža in zastopnike javnega življenja, pozdravila predsednik KPD „Planina“, Marjan Olip in tajnica SPD „Herman Velik“, Eda Velik.

Nato je prevzel besedo predsednik Kluba koroških Slovencev v Ljubljani, Bogo Grafenauer. Naglasil je, kako potrebni so tovrstni prijateljski stiki med Slovenci tostran in onstran meje. Poudaril je, da ima za vse podobne stike največ zaslug duša društva Stanko Uršič, ki je bil rojen pri nas na Koroškem in bo prav te dni obhajal svojo 60-letnico življenja. Ob tej priložnosti mu je Bogo Grafenauer čestital k temu življenjskemu jubileju in mu predal skromno darilo. Gospod Uršič je bil zelo presenečen in obenem izkoren, da so mu to pozornost izkazali prav v njegovi rojstni domovini na Koroškem.

Na nedeljski prireditvi so nastopili odlični ansambli, kot so Koroški akademski oktet iz Ljubljane, ansambel Staneta Žagarja iz Ljubljane in selški dekliški zbor. Med posameznimi izvajanci je spregovoril tudi dolgoletni prijatelj Selanov, Marjan Stare, ki je v imenu gostov iz Ljubljane naglasil, da jih obdajajo občutki tesnobe, da v Selah še vedno kot nekoč zadoni pesem, ki prihaja iz slovenskih grl. Zaključno pa je dejal, da naj bi to srečanje bila vzpodbuda za nadaljnje medsebojne stike in obljubil, da na podobno srečanje ne bomo več dolgo čakali. Ob tej priložnosti naj še povemo, da smo imeli med nami vdovo Jaka Špicarja — dramaturga Miklove Zale, ki kljub letom (naložila si je že 10 križ na rame) rada hodi na izlete, še posebej pa med nas na Koroško, kjer ji je nekoč tekla zibelka.

Naj še omenimo, da je Bogo Grafenauer pred prireditvijo gostom iz Slovenije obrazložil aprilsko tragedijo leta 1943 — obglavitev 13 selških žrtev na Dunaju. Po prireditvi so gostje iz Ljubljane obiskali tudi partizanski muzej pri Peršmanu v Lepeni in si na povratku domov

ogledali še novi dijaški dom v Celovcu.

Bilo je lepo srečanje in vroča želja Selanov je, da bi se kmalu spet srečali in tako okrepili stike s koroškimi rojaki v Sloveniji.

Sodobna elektronika '83

Letos je svetovno leto komunikacij in prav v to leto soupada jubilejna 30. mednarodna razstava elektronike, telekomunikacij, avtomatizacije, računalništva in nukleonike pod skupnim imenom — Sodobna elektronika '83. Prireditelj te mednarodne razstave je Gospodarsko razstavišče v dnevih od 3. do 7. oktobra 1983 v prostorih Gospodarskega razstavišča v Ljubljani.

Generalni direktor Ljubljanskega sejma inž. Florijan Regovec je v svojih izjavah na celovški tiskovni konferenci med drugim naglasil, da ima Ljubljana nad 300-letno sejmsko tradicijo in da je malo takšnih primerov skupnega sodelovanja, kot obstoja na tem področju med Ljubljano in Celovcem. Prav tako je direktor celovskega sejma dr. Kleindienst izrekel zahvalo predstavniku Gospodarske zbornice SFRJ v Celovcu tovarišu Slavku Beniku za dobro medsebojno sodelovanje na gospodarskem oz. sejmskem področju in čestil k 30-letnemu jubileju mednarodne razstave „Sodobna elektronika '83“.

Na tej letošnji mednarodni razstavi razstavlja 132 domačih in 364 inozemskih razstavljalcev. Razstavna površina znaša 20.000 m².

V 30. letih obstoja te zanimive mednarodne razstave je že sodelovalo 7244 razstavljalcev, od tega 1546 domačih in 5695 tujih. Skupno so do sedaj že zabeležili 1.781.074 obiskovalcev. Jubilejno mednarodno razstavo „Sodobna elektronika '83“ bo v ponedeljek 3. oktobra ob 10. uri v Festivalni dvorani svečano otvorila predsednica Zveznega izvršnega sveta tov. Milka Planinc.

Obisk te nadvse zanimive mednarodne razstave toplo priporočamo.

žili najvišji predstavniki organizacije in številni zastopniki javnega življenja.

Prav tako obhaja letos Avstrijski turistični klub, sekcija „Südkärnten“ (Österreichischer Touristenklub, Sektion „Südkärnten“) 25-letnico svojega obstoja. Z ustanovitvijo sekcije „Südkärnten“ soupada tudi postavitve planinske postojanke Eisenkappler Hütte (Kapelška koča) na Jezerski planini pod Obirjem. Pred desetimi leti so člani Avstrijskega turističnega kluba, katerega sedež je v Železni Kapli, postavili križ na Ojstri. V zvezi s tem 10-letnim jubilejem bo v nedeljo 2. oktobra na Ojstri gorska sv. maša.

Pisma bralcev

V Slovenskem vestniku z dne 16. 9. 83 št. 37 (2140) sem bral pismo bralca gospoda Milana Piskernika, ki je ostro kritiziral vzgojo v Mohorjevih domovih. Trditve, ki jih je on v tem članku postavil, da Mohorjevi domovi vzgajajo svoje gojence samo versko in premalo v narodno zavedne Slovence so me močno prizadele. Kako more to pisati človek, ki sam nikoli ni bil deležen te vzgoje? Ta človek najbrž sploh ne ve, da so bili Mohorjevi domovi tisti, ki so sploh omogočili slovenski mladini, da je imela sploh možnost obiskovati slovensko gimnazijo. Brez teh domov bi danes tudi slovenska gimnazija ne obstajala več. Iz teh Mohorjevih domov so tudi vzrasli skorajda vsi slovenski koroški politiki in kulturni delavci. Kako pa je to mogoče g. Piskernik, če v teh domovih, po vašem mnenju ne znajo vzgajati? V teh domovih se je ustanovil tudi SAK, kar danes pogosto nekateri radi pozabijo. Tudi Koroška dijaška zveza se je ustanovila v Mohorjevih domovih in ta je skrbela, da je bila mladina deležna še bolj intenzivne politične vzgoje. Sam lahko rečem, ker sem bil osem let deležen vzgoje v Mohorjevem domu, da sem postal še bolj utrjen v veri in narodnosti. Kajti vera in narodnost sta tako tesno povezani, da če vera propade propade tudi narodnost. Kritiziral je tudi, da v Mohorjevih domovih vzgajajo skoraj sami duhovniki iz Jugoslavije, ki ne poznajo razmer na Koroškem, kar sploh ne drži. Brez teh ljudi, ki iz samega idejalizma pridejo na Koroško in vzgajajo mladino, kar ni lahko, bi bila Koroška bolj revna. Res si ne morem predstavljati ljudi iz naših vrst, razen duhovnikov, ki bi 15 in še več ur na dan delali za Bog plačaji.

Ampak še zdaj ne vem zakaj je ta človek napisal ta članek, ki je neka totalno napačna informacija. Mogoče je s tem hotel doseči samo to, da bi starši svojih otrok ne hoteli več zapustiti Mohorjevim domovom. Ampak jaz kot maturant slovenske gimnazije in gojenec Mohorjevega doma, bi vsem staršem priporočal, da zaupajo otroke Mohorjevim domovom, ker sam vem, da je ta njihova vzgoja nam koroškimi Slovincem najbolj koristna. Kajti njih geslo je Mati — Domovina — Bog!

Gojenec Mohorjevega doma in maturant slovenske gimnazije
Franz Jožef Smrtnik iz Kort

Vsiljuje se mi, da se z besedami Franca Jožefa Smrtnika (v pismu bralca v NT, z dne 22. septembra 1983) sprašujem — „Se sedaj ne vem, zakaj je ta človek napisal ta članek“.

Moje pismo bralca ne razumem v prvi vrsti kot ostro kritiko na račun vzgoje v Mohorjevih domovih, pač

pa opažam, da se članek v Nedelji in Smrtnikovo pismo bralca v NT ne ujemata. Omenil pa bi v tej zvezi tudi, da narodno zavest ne dobiš samo v Mohorjevih domovih, če le-te ne prineseš že sam od doma. In prav iz tako zavednega in uglednega doma prihaja dragi Franc Jožef Smrtnik iz Kort.

Ne osporavam pravice Mohorjevih dijaških domov (MDD), da vzgajajo dijaško mladino v verskem duhu. To je vsakogar svobodna pravica. Vendar toliko demokratične zrelosti pa le predpostavljam, da bo vsako izmed nas smel vzgojo v MDD tako oceniti, kot se njemu zdi prav. F. J. Smrtnik mi je to delo znatno olajšal, ko je v pismu bralca v NT izpovedal, kakšne vzgoje je bil deležen v MDD. Ko poudarja tesno povezanost med vero in narodnostjo, gre celo tako daleč, da narodnost spravlja v tesno odvisnost od vere, kar po tej logiki pomeni, da gojenec MDD narodnosti ne pripisuje nobene samostojnosti. To pa je tudi najboljši dokaz, da se je F. J. Smrtnik takega mišljenja moral neke priučiti. Zagovorniki takega mnenja torej osporavajo narodno zavednost tistim, ki nimajo verskega prepričanja. Takšno ozko ideološko postavljanje narodnega vprašanja lahko dolgoročno postane pogubno za koroške Slovence, saj vendar ne bomo naših ljudi iz ideoloških razlogov izločevali iz slovenskih vrst. Bolj vesel in pomirjen bi bil, če bi mi gojenec MDD povedal, da ima sicer svoje svetovno nazorsko gledanje in prepričanje, vendar pa ga to prav nič ne moti, kadar iščemo Slovenci skupno pot v narodnih vprašanjih. Pri tem pa seveda tistih, ki v cerkev ne hodijo, nikoli ne bomo ožigalsi z narodnimi odpadniki. Če je F. J. Smrtnik to idejno napotnico za življenje dobil v MDD, potem se pač ne morem otresti vtisa, da bi v tem domu bil deležen tako idejno jasne, kot tudi demokratične in na načelih medsebojnega spoštovanja sloneče vzgoje v narodnem duhu.

Ker smo koroški Slovenci rojeni demokrati, se zelo zavedamo zaslug in truda, ki so jih imeli domači slovenski koroški duhovniki pri ustanavljanju in razvoju Mohorjeve družbe in njenih vzgojnih domov. Ne bomo pa hvalili tistih, ki jih je slaba vest pregnala čez mejo in so svojo ideološko razdiralno vlogo vnašali v slovensko narodno skupnost na Koroškem.

Milan Piskernik

Reberca

V mladinskem centru na Rebrci je bil v času od 4. do 10. septembra seminar za odrsko in lutkovno dejavnost Koroške dijaške zveze in šmihelskih lutkarjev. Na tem seminarju se je mladina pod strokovnim vodstvom učila in izpopolnjevala za nadaljnjo plodno dejavnost na tem vsekakor privlačnem področju. Tudi kabaretu, ki je med našim ljudstvom še bolj malo poznan, so tokrat posvetili posebno pozornost. Mladi kabarelisti iz Šmihela so ob pomoči prizadevnih mentorjev krojili tekste, ki bodo v bližnji prihodnosti razveseljevali naše ljudi. Letos bodo lutke Koroške dijaške zveze praznovale deseto leto svojega obstoja in plodnega delovanja. V zvezi s tem pripravljajo dve igrici — „Zvezdica zaspanka“ in „Tabija“. Odrski ustvarjalci pa pripravljajo igrice „Mali strah Bav Bav“ in „Trdoglavček“ — slednjo pripravljajo šmihelčani.

Seminar na Rebrci je dal spel novega elana za uspešno nadaljnjo dejavnost.

Menjava denarja

Stanje v četrtek 29. septembra 1983

Za 100 din dobite	14.50 šil.
Za 100 din plačate	17.50 šil.
Za 100 lir dobite	1.13 šil.
Za 100 lir plačate	1.22 šil.
Za 100 mark dobite	693.50 šil.
Za 100 mark plačate	709.80 šil.

PRIREDITVE

REBERCA

SOLANJE ZA VODITELJE OTROŠKIH SKUPIN

od 1. do 2. in od 15. do 16. oktobra 1983, začetek vsakokrat ob 14.30 uri. Prijave sprejema Katoliška otroška mladina, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec.

KOTMARA VAS

Slovensko prosvetno društvo „Gorjanci“ vabi na

„VESELICO GORJANCEV“

ki bo v soboto 1. oktobra 1983, s pričetkom ob 20. uri pri Puschnigu v Šentkandolcu. Za ples bodo igrali „Fantje iz Podjune“.

Srečolov

IZLET V SLOVENIJO

v nedeljo 2. oktobra 1983
Prijave: pri odbornikih društva in v Posojilnici Sentjakob.
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Rož“ v Šentjakobu v Rožu.

ŽELEZNA KAPLA

4. PLES ŠPORTNIKOV
v soboto 1. oktobra 1983, ob 20. uri pri Podobniku v Beli.
Za ples igra Planinski sekster.
Prireditelj: Slovenski športni klub

PRIMORSKI DNEVI

na Koroškem od 9. do 16. okt. 1983
Nedelja, 9. 10. 1983, ob 14.30 uri v farni dvorani v Kotmari vasi. Soprireditelj: Katoliška prosveta v Kotmari vasi

Torek, 11. 10. 1983, razstava primorskega tiska v dvorani Slomškovega doma v Celovcu. Soprireditelj: Družba sv. Mohorja v Celovcu

Četrtek, 13. 10. 1983, ob 19.30 uri podijska diskusija „Samostojno politično nastopanje“ v dvorani Slomškovega doma. Soprireditelj: NSKS

Sobota, 15. 10. 1983, ob 19.30 uri Molierova komedija „Namišljeni bolnik“ v farni dvorani v Šmihelu. Soprireditelj: KPD v Šmihelu

Nedelja, 16. 10. 1983, ob 14.30 uri koncert mladinskega zbora „Vesela pomlad“ v kulturnem domu v Sentprimužu. Soprireditelj: SPD „Danica“ v Šentvidu in otroška skupina v Škocijanu

AULA SLOVENICA

vabi na otvoritev kiparske razstave JANEZA PIRNATA
v petek 7. oktobra 1983 ob 19. uri.

Slovensko kulturno društvo v Celovcu in Katoliška prosveta vabita na

KULTURNO-ZGODOVINSKI OBISK IN OGLED KRNSKEGA GRADU IN GOSPE SVETE

v soboto 1. oktobra 1983
Zbirališče: ob 15. uri pred cerkvijo Krnskega gradu.
Vodstvo: dr. M. Zadnikar

PLIBERK

SKIOPTIČNO PREDAVANJE O GOBAH

v četrtek 6. oktobra 1983, ob 20. uri v prostorih Posojilnice Pliberk. Predavatelj: Rajko Stropnik
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Eдинost“ v Pliberku

KRIVA VRBA

RAZSTAVA BARVASTIH ŽGANIH SLIK OSWALDA HAFNERJA

iz Vidre vasi in
KERAMIKE ANE MAGNET
iz Velikovca

v petek 30. septembra 1983, ob 20. uri v mestni hiši v Krivi Vrbi.
Prireditelj: Mednarodni evropski invalidski klub. Casto pokroviteljstvo ima župan inž. Pirker.
Razstav bo odprt do 14. oktobra med 17. in 19. uro.

ZABNICA—TRBIŽ

OTVORITEV PLANINSKEGA DOMA „MANGART“

v nedeljo 2. oktobra 1983, s pričetkom ob 11. uri v Zabnicah.
Vabi: Slovensko planinsko društvo Celovec.

Prosvetno društvo v Velikovcu in Katoliška prosveta vabita na

KULTURNO-ZGODOVINSKI OBISK IN OGLED DJEKŠ IN KNEŽE

v nedeljo 2. oktobra 1983
Zbirališče: ob 15. uri pred cerkvijo na Djekšah.

VRBA

SPD „Drabosnjak“ na Kostanjah vabi na

SLAVNOSTNO PRIREDITEV OB 80-LETNICI USTANOVITVE DRUŠTVA

v nedeljo 16. oktobra 1983, ob 19.30 uri v slavnostni dvorani v občinski hiši v Vrbi.

Sodelujejo: MePZ „Mojece“ iz Sentilja, MoPZ iz Borovelj, Drabosnjakovi komedijanti (kabaret, pantomime)

GROSSKIRCHHEIM

Prijateljsko srečanje planincev treh dežel

Avstrijsko planinsko društvo (Österreichischer Alpenverein) je v soboto vabilo na 19. srečanje planincev treh dežel — Furlanije-Juljske krajine, Slovenije in Koroške v Großkirchheim (Döllach im Mölltal). Prihodnje srečanje bo drugo leto v Italiji. Namen teh srečanj planincev treh dežel je, na tem območju ustvariti pristne in pristrčne prijateljske stike ter tesno medsebojno sodelovanje na vseh področjih planinstva. Ob vsakem takšnem srečanju pa se naredi tudi pregled storjenega oziora zadanega dela in se načrtujejo nadaljnje akcije.

Kakor znano, je bil letos na Koroškem sklenjen zakon o nacionalnem parku „Visoke Ture“, za katerega ima mnogo zaslug Avstrijsko planinsko društvo, ki se je zelo prizadevalo, da se v Visokih Turah ohrani naravno okolje. Glavna tematika tokratnega srečanja je bila iz razumljivih vzrokov — nacionalni park „Visoke Ture“, o katerem je imel glavni referat predsednik Avstrijskega planinskega društva dr. Kurt Dellisch. Razumljivo je, da so bila zaradi nacionalnega parka nasprotujoče si predstave in trde diskusije; tako dr. Dellisch: „Lovci so si predstavljali, da tega področja ne bodo več smeli prestopiti turisti, ki samo motijo lovce in divjad. Planinci so menili, da v teh predelih ne bo več smelo biti nobenih lovcev in da bo nastalo pravo rajsko sožitje med človekom in živaljo. Predstavniki modernega programiranega turizma so mislili na mrežo žičnic in na ustanovitve turističnih centrov, seveda s pomočjo pomembnih subvencij iz javnih sredstev, saj se z žičnic nudi najljepši razgled, pa tudi pohoditi ali trgati gorskega cvetja ni mogoče. Znanstvenikom spet, pač z ozirom na njihovo stroko, je šlo za to, da bi ohranjali posebne vrste rastlin in

realizacije nacionalnega parka „Visoke Ture“, katerega cilj naj bo ustvariti enakovrednost med naravo in človekom in ne muzejski nacionalni park (kjer se ne sme nič spremeniti).

V zvezi z nacionalnim parkom je bilo tudi dia-predavanje s prekrasnimi slikami Visokih Tur in s predstavljivo brošuro „Triglavski narodni park“, katerega vsebina je napisana v štirih jezikih — slovenskem, nemškem, italijanskem in angleškem. Tu gre za izredno lepo z barvnimi slikami ilustrirano brošuro, z opisom leta 1924 ustanovljenega in leta 1981 razširjenega Triglavskega narodnega parka, ki ima danes 84 805 ha površine.

Italijani še nimajo narodnega parka, zanimanje zanj pa je veliko. Trojezični slovar alpinističnega izrazoslovja, o katerem so diskutirali lanske leto, je že pripravljen za tisk. Njegov namen je olajšati pogovore tehničnih lastnosti in alpinističnih tekstov. Izdaja tega slovarja bo velika pridobitev za planince treh dežel, saj gre za praktičen priročnik, ki bo spremljal planince na vseh turah. Glede skupne odprave na Mont Everest v prihodnjem letu so težave, tako da je ne bo.

V teh 19 letih sodelovanja planincev treh dežel je bilo mnogo storjenega, da je dejansko prišlo do pristrčnih tovariških odnosov, ki se iz leta v leto bolj in bolj utrjujejo. Z veseljem ugotavljamo, da je seme prijateljstva med planinci treh dežel padlo na rodovitna tla in da se že vidi prijemljivi uspehi, ki se zrcalijo v številnih skupnih akcijah (slovar, pot prijateljstva, vodiči za turno smuko, zaščiten naravna področja itd.). Planinci iz Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije so na tem srečanju ponovno manifestirali prijateljstvo in medsebojno povezanost, ki je garant za nadaljnjo plodno dejavnost. Planinsko srečanje je z izredno lepim petjem popestrilo oktet iz Döllacha.

V nedeljo je bilo zjutraj slabo vreme — dež. Kljub temu so se planinci podali, sicer z avtomobili, skozi zimnimo in zelo privlačno dolino Asten do planinske postojanke Sadnig Hütte in obiskali bližnjo okolico. Istega dne so si tudi ogledali znani gorski letoviški kraj Heiligenblut in pa nadvse zanimivi muzej v Döllachu.

Naj ob tej priložnosti še zapišemo, da je Slovensko planinsko društvo Celovec bilo tokrat zastopano s štirimi delegati (prej vedno z dvema) in da sta dva od teh — dr. Vladimir Wakounig in Igor Schellander fungirala kot tolmača.

KUD „Anka Ošpuh“ na Radišah

Minulo soboto je bila na Radišah prireditev, ki bi po kvaliteti podajanja posameznih točk zaslužila več pozornosti in predvsem več obiska. Radišani so sprejeli v goste skupine Kulturnoumetniškega društva „Anka Ošpuh“ iz Ljubljane pri Varaždinu, katere so za gostitelje pripravile zelo pester program in s tem doprinesle bogat delež k meddruštveni kulturni izmenjavi, katera se je pričela pred štirimi leti. Posebno navdušila je folklorna skupina, katera je ob spremljavi tamburašev dovršeno zaplesala nekaj slovenskih in hrvaških narodnih plesov. Lepo je bilo poslušati tudi pevki ob spremljavi tamburašev. Za Radišane dokaj nenavadno, a tem bolj navdušujočo je bil nastop ritmične skupine. Kljub močnemu pomlajanju obeh skupin so bila podajanja dovršena. Celotno prireditev pa je solidno zaokrožil številno in glasovno krepak ženski pevski zbor.

Glavna točka takih gostovanj pa je brezdvomno sproščeno srečanje članov obeh društev. Tu so se v začetku pojavile še nekatere jezikovne ovire, katere pa so ob veselem razpoloženju v klubski sobi radiškega kulturnega doma kaj kmalu bile odpravljene.

Obvestilo Slovenskega šolskega društva o novem domu

(MIKSCHALLEE-HINDENBERGSTRASSE, CELOVEC)

- Novi dom nudi tudi študentom vse možnosti sodobnega bivanja.
- Dvoposteljne sobe so primerno in sodobno urejene s prho, straniščem in prostorom za učenje.
- Majhna kuhinja, kjer si bodo študentje sami lahko pripravili jedi, je namenjena predvsem za čas, ko samopostrežna kuhinja ne bo obratovala.
- Prometne zveze med univerzo oz. učiteljskim in novim domom so ugodne.
- Vzdrževalnina znaša za študente 1.600 šil. Študentje pa imajo tudi možnost z boni koristiti ponudbo domače kuhinje.
- Prosimo interese, da se čimprej javijo, ker je prostor omejen. Prijave pošljite na naslov: Dijaški dom, Mikschallee, 9020 Celovec (tel. 33 2 87).

PRISPEVAJMO ZA GRADNJO DOMA
DIJAŠKE, ŠTUDENTSKE IN VAJENIŠKE MLADINE

Za gradnjo doma so prispevali: Vinko Wieser, Slov. Plajberk, 500 šil.; Toni Karničar, Obirsko, 100 šil.; Johan Sadolšek, Lobnik, 40 šil.; Josef Urh, Remšnik, 20 šil.; Elisabeth Wölcher, Bela, 20 šil.; dr. Gustl Malle, Celovec, 100 šil.; Martina Traunik, Remšnik, 20 šil.; Kristjan Korotej, Železna Kapla, 20 šil.; Franc Lenko, Železna Kapla, 20 šil.; Kurt Zwetti, Železna Kapla, 20 šil.; Teodor Domej, Celovec, 100 šil.; Vili Maloveršnik, Bela, 20 šil.; Manfred Maloveršnik, Bela, 20 šil.; SPD „Zarja“, Železna Kapla, 500 šil.; Anica Stopar, Mežica, 100 šil.; Anita Olip, Sele, 200 šil.; neim. gojenec, 120 šil.; Flori Knez, Lobnik, 50 šil.; Anna Urh, Železna Kapla, 50 šil.; Marija Traunik, Remšnik, 100 šil.; Hotel „Obir“, Železna Kapla, 100 šil.; Esso — Franc Stern, Železna Kapla, 100 šil.; Breda Sadolšek, Železna Kapla, 200 šil.; Mira Haderlap, Obirsko, 620 šil.; neim. delavec, Celovec, 60 šil.

Nazadovanje tujkega prometa

V mesecu avgustu je koroški turizem zabeležil 21,5 milijona nočitev, kar je v primerjavi s lanskim avgustom nazadovanje števila nočitev za 6,3 odstotka. Veliko nazadovanje je bilo pri inozemskih nočitvah, namreč 7,6 odstotka in pri domačih za 1,9 odstotka. Nazadovanje števila nočitev je predvsem prizadelo privatne kvartirje, saj je število nočitev nazadovalo v primer-

javi z lanskim avgustom kar za 10 odstotkov.

Od maja do avgusta 1983 je število nočitev v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta nazadovalo za 4,2 odstotka, to je na 57,9 milijona nočitev. Kot že omenjeno, smo v mesecu avgustu na Koroškem registrirali 21,5 milijona nočitev, od tega s strani tujcev 16,6 milijona nočitev, s strani domačinov pa 4,9 milijona nočitev.

Slovenska šola v Italiji

Obračuni se navadno delajo na koncu leta, med Slovenci v Italiji pa je šola izjema. Tu se obračun dela na začetku, ko se prešteva dijake, vpisane na razne stopnje, ter število šol in smeri, ki jih nudi ta bistvena narodnostna struktura. Številke seveda niso edino merilo za pomembnost in učinkovitost nekega šolskega sistema, a za manjšino v Italiji je krivulja vpisov v slovenske šole edini pokazatelj o dejanskem človeškem potencialu, ki ga premore. Zlasti vpis v prve razrede osnovnih šol je nekak barometer, ki napoveduje bodočnost manjšine.

Slovenske šole v Italiji bi morali točneje imenovati „šole s slovenskim učnim jezikom“, kajti od ostalih državnih šol jih loči le dejstvo, da pouk poteka v slovenščini od prvega razreda osnovne šole dalje in da sta zato italijanski jezik in slovstvo odrinjena na raven navadnega učnega predmeta. Kljub temu je verjetno preveč poenostavljajoče trditi, da so slov. šole le „prevod“ italijanskih. Čeprav je vsebina programov ista, imajo slovenske šole toliko specifičnih problemov, da se ostro ločujejo od strukture večinskega naroda.

Važna razlika je tudi v večji navezanosti Slovencev na lastno šolo. Ta struktura namreč ni bila darovana, ampak priborjena v času NOB in v tej borbi so korenine današnje zavesti.

Struktura je torej enaka italijanskemu sistemu: otroci se lahko vpišejo

v vrtec s tretjim letom; obvezni „šolski pas“ pa se začne s šestim letom, ko se otroci vpišejo v petletno osnovno šolo. Nato avtomatično prestopijo v „nižjo srednjo šolo“, ki je staro ime za drugi del osemletke, kjer jih čaka na koncu „mala matura“. Po njej ima dijak več izbir; lahko se vpiše v razne državne višje srednje šole, ki trajajo od tri do pet let; lahko začne obiskovati razne poklicne tečaje, ki trajajo do dve leti in ki jih organizirajo razne nedržavne ustanove; lahko pa se tudi zaposli, navadno kot vajenec.

Ta izbira se za slovenske otroke postavlja nekoliko drugače kot za italijanske. Njihovi starši morajo naprej izbrati med nadaljnjim šolanjem v slovenskem ali v italijanskem jeziku, kjer nudi druga pot večjo izbiro smeri in šol. Slovenci imamo obe gimnaziji (klasično in realno), učiteljske, tečaj za vzgojiteljice v otroških vrtcih, trgovski tehniški zavod s tremi smermi ter po eno trgovsko in ind. poklicno šolo z raznimi smermi. Vse te smeri so razporejene med Trstom in Gorico, v obeh mestih delujejo le učiteljske, klasična gimnazija in tečaj za vrtnarice. Skupno imamo torej 7 različnih šol, na katerih deluje 12 različnih smeri.

Italijanske šole nudijo veliko več, zlasti na tehničnem področju, razkorak pa je še večji na področju poklicnega izobraževanja. Večinski narod ima celo vrsto ustanov, ki prirejajo vsako leto veliko brezplačnih

poklicnih tečajev, Slovenci pa smo dobili lasten zavod za poklicno izobraževanje šele pred nekaj leti. Tudi ta struktura ni bila podarjena; na podlagi deželnega zakona se je pet kulturnih in strokovnih slovenskih organizacij povežalo in ustanovilo Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje, ki ima v programu za šolsko leto 1983-84 že nad 3.500 ur predavanj.

Vse navedene šolske strukture se nahajajo na ozemlju tržaške in goriške pokrajine, kjer živi večina Slovencev v Italiji. A več kot polovica slovenskega narodnostnega prostora v Italiji se nahaja v videmski pokrajini in tu, vse do danes, Slovenci niso dobili še niti ene slovenske šole. Večina tega ozemlja je prišla pod italijansko upravo že leta 1866, v času ko se je jedro slovenskega na-

roda šele začelo prebujati in razvijati. Ta odrezanost od slovenskega narodnega razvoja in močan asimilacijski pritisk italijanskih oblasti so zelo zavirali razvoj narodne zavesti v številnih, bolj ali manj nerazvitih dolinah, in šele potres leta 1976 je prekinil prejšnje narodnostno usihanje. Potreba po slovenski šoli se je nato tako razvila, da slovenska društva ne nameravajo čakati v nedogled, da se jih italijanska država „usmili“, ampak razmišljajo o postopnem razvoju privatne slovenske šolske strukture, ki bi začela izpolnjevati nevezdržno vrzel.

To je torej slika slovenskega šolstva v Italiji, ki stopa v svoje 38. leto povojnega delovanja: 30 otroških vrtcev na Tržaškem in 11 na Goriškem s približno 900 otroci; 37 osnovnih šol na Tržaškem in 13 na Goriškem s skupno 1800 učenci; 10 nižjih srednjih šol, od teh ena na Goriškem, s skupno 1200 dijakov in 12 smeri višjih srednjih šol s skupno 1000 dijakov. Vse navedene številke so približne, ker letošnji uradni podatki še niso znani. Skupno je torej v slovenskih šolah nekaj manj kot 5000 mladih, katerim je treba dodati še najmanj 600 Slovencev, ki študirajo na raznih univerzah.

Ob upoštevanju demografskega usihanja Trsta in Gorice in drugih političnih in upravnih problemov je slika manj rožnata, kot lahko kažejo številke. A kljub vsemu ostaja slovenska šola glavni stebel družbenega in narodnostnega razvoja Slovencev v Italiji.

Pavel Stranj, Trst

Srednja Amerika: Ljudstvo Gvatemale se bori za svobodo

Solidarizirajte se z ljudstvom Gvatemale!

Odporno pismo slovenskim časopisom

Dragi slovenski prijatelji! Mehika, avgusta 1983

Na najinem potovanju po jugu Mehike, ki meji na Gvatemalo, sva pričeli genocida neverjetne obsežnosti in grozote. Ne smemo dopustiti, da se krivica, ki se tukaj godi, zamolči, da se ji ne zoperstavimo. Zato vam tudi piševa.

Reakcionarna vlada Gvatemale pod vodstvom Rios Montta in njegova močna armada masakrirajo na tisoče ljudi ter požirajo njih vasi in polja na severu dežele. Njihova brutalnost se ne razlikuje od nacistične in njihova politika „sežgane zemlje“ nas spominja na Vietnam. Kdor uide temu pobijanju, zbeži v gore in v pragozd. Gvatemalski škofje so poizvedovali po deželi in poročajo o 1 milijonu beguncev. Kdor od beguncev preživi pohod skozi pragozd, doseže južno Mehiko s težkim tovorom le izgledovan, z ranjenimi nogami in z obrazom, ki je s strahom zaznamovan. Toda tukaj beguncev ne sprejemajo z odprtimi rokami: v začetku jih je mehiška vlada pošiljala nazaj — v gotovo smrt, sedaj smejo ostati v deželi — vendar samo to. Nimajo zemlje, ne dela, priznani niso kot begunci in odvisni so od podpor solidarnostnih skupin in priložnostnih pošiljk živeža od mehiške vlade. Begunci živijo v taboriščih, v siromašnih hišah, dostikrat pod plastičnimi ogrinjali. Ogrožajo jih seveda bolezni in kuge, saj zaradi nezadostne prehrane nimajo zadosti odpornih sil. Bolnici v okolici sta zaradi tega prenapolnjeni. V naročju sem imela enega teh izgledovanih otrok in morala sem misliti na število dobro hranjenih otrok doma, ki se lahko neovirano gibljejo, tekajo in igrajo in se od srca lahko smejejo. Bilo je pretresljivo. Večkrat sploh ne moreš ugotoviti kako star je otrok. In ljudje so veseli, če „brez srahu in v miru lahko umrjejo“!

Ti ubogi ljudje pripadajo 4000 let staremu ljudstvu Maya-Indijancev. Temu ljudstvu z visoko kulturo, ki je bilo nekoč gospodar Gvatemale in ki še danes tvori večino gvatemalskega prebivalstva, grozi uničenje. Opravičimo imamo z zatiranjem, izselitvijo in iztrebljanjem narodne skupnosti — mnogo nas spominja na usodo Slovencev — vendar oni niso manjšina, temveč večina.

Mnogo je treba narediti, zato apeliramo na vašo solidarnost. Prvič naj čim več ljudi zve o tem zločinu, drugič pa je treba zbirati denar za medicamente, za obleko in koruzo. Možno je tudi poslati pisma na mehiško vlado in jo pozvati, naj tem ljudem prizna status beguncev.

Z velikim zaupanjem v vašo solidarnost in z močnim občutkom, da so vsi zatirani narodi sveta, neglede na razdalje in meje, ena sama skupnost, vas pozdravlja

Siegrid in Reinhard Wistrcil, Dunaj
trenutno v San Cristobal de las Casas, Mehika.

Podpore je treba poslati v dolarskih čekih
(Dollar-Überweisungsschecks)
na sledeči naslov:

CARGUA, Comité de ayuda a refugiados
Guatemaltecos, Av. Hidalgo No. 5
San Cristobal de las Casas, Chiapas

ali na bolnico:

San Carlos, Hermana Adela Orea,
Altamirano, Chiapas, Mexico

Indijanci bežijo iz Gvatemale

Nasprotje med bogatimi, posestniškimi sloji in plantažnimi delavci ter revnimi kmeti se je v Gvatemali v zadnjih letih zelo zaostri. Vojaške diktature, ki se menjajo, skušajo „reševati“ ta nasprotja s krutim nasiljem, zato zapuščajo od leta 1981 naprej vedno več prebivalcev Gvatemale. Predvsem so to ljudje indijanskega porekla, vsak mesec jih je več.

Marca 1982 je prevzel oblast general Efraín Ríos Montt, ki so mu naklonjeni mednarodni finančni in go-

Solidarnostni komiteji v sosednjih deželah so o ravnanju vojaške diktature objavile že veliko poročil. Iz materiala, ki smo ga dobili skupaj z odprtim pismom, hočemo navesti še nekaj pričevanj o grozotah, ki jih mora preživljati indijansko prebivalstvo in ki ga sili v beg skozi pragozd. (Glej ostala poročila na tej strani).

Številni begunci v Mehiki so odločno zatrjevali, da prebivalstvo ne ubijajo gverilci, kot to zatrjuje vlada, temveč vojaščina. Iz teh poročil be-

kov na mehiško ozemlje. Ubili so sina vodje begunskega taborišča, Pascual Tadeo Pere, 31-letnega moža, očeta petih otrok. Drugega moža so ugrabili, ga zavlekli preko meje in ga tam ubili.

— Taborišče Benito Juárez: oktobra 1982 je zasledoval helikopter s 50 vojakov dva begunca, učitelja, ubili so ju.

— Ranchotejas: 29. oktobra 1982 so gvatemalski vojak zažgali 2 uti in ugrabili 4 ljudi.

Taki napadi še poslabšajo težaven položaj beguncev, ki so v prvih mesecih bili prisiljeni se vrniti v Gvatemalo, dokler pod mednarodnim protestom mehiška vlada ni prenehala s to politiko. Oficialno skrbi sedaj za begunce državni komite (COMAR), ki razdeljuje živež in tudi medicinsko skrb za begunce. V vsakem taborišču opravlja svoje delo kontaktna oseba tega komiteja, toda prizadeti, ki jim še niso priznali statusa beguncev, bi potrebovali še veliko več pomoči.

Mehiška vlada ima enostavno strah bolj odločno podpirati begunce, tudi zaradi tega, ker je socialni položaj indijanskih kmetov v teh južnih krajih Mehike zelo podoben položaju gvatemalskih beguncev, ker je pač gospodarska kriza, ki tare Mehiko, najbolj prizadela ta najnižji sloj prebivalstva. Vrh tega pa imajo v teh krajih oblast veleposestniki in korumpirani partijski funkcionarji.

SOLIDARNOSTNI KOMITEJI

Aktivno delujejo v južnih krajih tudi prostovoljni solidarnostni komiteji, med drugim komite CARGUA in en cerkveni komite, ki dobiva denar predvsem od cerkve in mednarodnih cerkvenih organizacij („Kruh za svet“), in razdeljuje predvsem živila in medicamente.

Na privatno iniciativo je nastal komite CARGUA, ki je najprej zbral denar za živila in za medicamente. S časom pa je komite razširil svoje delovanje, med drugim izdaja sedaj informacije za mehiško in svetovno javnost, predvsem pa skrbi za begunce, ki živijo v najbolj oddaljenih in zanemarenih taboriščih v pragozdu. Izvesti hočejo tudi izobraževanje pomožnega bolniškega perzonalu, v ta namen zbirajo še denar. Vrh tega pa se bavijo s samostojno prehrano beguncev. Strokovnjaki grejo med begunce in jih seznanjajo z ovčerejo, vzrejo rib in s čebelarstvom, drugi jim pomagajo pri izdelovanju oblačil.

Kdor hoče podpreti delo solidarnostnega komiteja CARGUA, naj se poslužijo zgoraj navedenih naslovov.

Tako pobijajo vojaki

Mnogo je poročil o nasilstvu vojaške diktature. Trije begunci, ki so živel prejšnji v San Franciscu, v provinci Huehuetenango, so v mehiškem kraju Chiapas pripovedovali tole:

17. julija 1982 je prišlo 600 vojakov in en helikopter (= najboljši znak, da je to bila res vojaščina), zglede, da so se vračali razočarani iz hajke nad uporniki. Sklicali so vse moške v vaško dvorano na „zborovanje“. Nato so peljali žene in otroke v cerkev. Najprej so pobili vse žen-

ske, nato so začeli ubijati otroke s tem, da so jim prerezali trebuh in jih metali proti stebrom. Ob koncu so postrelili še vse moške. Skupno so pobili na ta dan 350 ljudi, le redki so preživeli, ker so bili na polju. Trije izmed njih so pribežali v Chiapas.

Hočemo hiše, boljšo jed in enakopravnost

Svete maše obhajajo partizani-uporniki skupaj s prebivalci, da si med drugim tudi z vero poiščejo moč za nadaljnji boj proti krivičnemu sistemu. Besede, ki jih na tem mestu objavljamo, so bile posnete med neko mašo, ki so jo priredili gverilci v Gvatemali po triurni bitki z vladnimi vojakmi.

● Žena: „Za odločitev vsakega posameznega tovariša, ki se je udeležil akcije — za padle tovariše, ki naj počivajo v miru in da... in da bi vsa bojevitost, ki so jo imeli, prešla na vsakega izmed nas, da bomo še bolj odločni... In za tiste med nami, ki smo nekoliko žalostni... to je čisto naravno, kajti mi občutimo ta udarec, da so padli ti ljubi naši prijatelji. Vendar prosili bomo boga za pogum, da nam bo dal sedaj več moči in nam vzela našo žalost, da bomo imeli več poguma za nadaljevanje našega boja do zmage v naši revoluciji.“ Sledijo molitve in petje predvsem v jeziku Maja-Indijancev.

● Moški: „In to je pomembnost našega boja, tovariši: borimo se za odrešitev našega ljudstva. Ne iščemo „lepe pozicije“, ne osebnih prednosti, hočemo nekaj za vse. Hočemo dosti živeža za vse. Hočemo, da imajo vsi

hišo in vsi zavetje. In sedaj, ko so vse naše domove požgali in ko živimo pod dežjem, pod tem drevjem, imamo upanje, da bomo določenega dne, ko bomo revolucijo zaključili, spet znova sezidali hiše. Toda hiše za vse. Hočemo tudi bolj jesti. Naše prebivalstvo je nezadostno prehranjeno, zato se borimo, da bodo dorasčajoči otroci imeli boljšo jed, boljše življenje, boljšo zdravstveno oskrbo. To je motiv našega boja, tovariši, stremimo za tem, da bo konec zatiranja, za vselej, da nikoli ne bo več revščine, iščemo konec diskriminacije, pod katero trpimo, mi Indijanci iz vse Gvatemale — in mi hočemo biti Gvatemalci z vsemi našimi pravici in s priznanjem vseh ostalih vrednot... in kar hočemo prositi boga je, da nam pomaga, da pomirimo to neurje, da bo prišel resničen mir v našo deželo.“

Maja-Indijanci so imeli visoko kulturo

Okoli 55 % prebivalcev Gvatemale tvorijo Indijanci, ostalo prebivalstvo so mešanci. Uradni jezik je španščina. Prebivalci Gvatemale so potomci Majev, indijanskih plemen, ki so živeli v Srednji Ameriki, zlasti na polotoku Yucatan, v Gvatemali, v delih Hondurasa in v El Salvadorju. Še danes je v teh krajih mogoče slišati vsa narečja Maja-Indijancev.

Zgodovina „civilizacije“ in kolonizacije je potisnila nekdanje visoko razvito ljudstvo na spodnji konec socialne lestvice. Danes se spet spominjajo svojih nekdanjih dosežkov in se upirajo zatiralskemu sistemu ter se borijo za popolno svobodo.

Svoj višek je dosegla klasična kultura Majev okoli 9. stoletja. V ospredju je stalo poljedelstvo, bavili pa so se tudi z lovom in ribolovom. Niso poznali privatne lastnine, po njihovem prepričanju je bila zemlja last bogov, duhovniki so jo upravljali in razvijali znanost. Kljub tej neenakosti niso poznali lakote in siromaštva. Vse to so šele spoznali s kolonializmom.

Njih glavni živež je bil: Koruza, sadje, fižol, kakao, zelenjava in vmes tudi meso. Razvito je bilo tekstilno rokodelstvo, še danes je znana lepota gvatemalskih noš, ki so izdelane v zelo lepih in močnih naravnih barvah.

Znak kako so obvladali tehniko, je bila njihova arhitektura — njihove piramide so svetovno znane. Vse to so zgradili, ne da bi poznali kolesa niti kovinskega orodja. Zelo pomembni so bili njihovi dosežki tudi v naravoslovju, predvsem v matematiki in astronomiji. Bili so prvi, ki so uvedli v matematiki številko 0, kar priča o visokem nivoju abstraktnega življenja. Znano pa je tudi, kako točno so znali izračunati koledar in pota nebesnih teles, zato so znali točno določiti čas za setev in žetev. Na razpolago jim je bil že papir in ker so poznali tudi tinto, so zapisovali mite, pisali epska dela in drame, sploh so se razvijala njihova literarna dela.

Priseljevanje drugih narodov, razvoj rokodelstva in trgovine je pospešil socialno razlikovanje v njihovih vrstah. Tudi zemeljska posest se je skoncetrirala v maloštevilnih rokah, kar je povzročilo razprtije in lokalne vojne, ki so pospeševale razvoj notranje vojaške hirarhije. To hirarhijo so izrabili Španci po kolonizaciji leta 1524, da so še bolj razdrli tradicionalne strukture Indijancev, ter jih prisilili na delo na razvijajočih

Ljudstva Srednje Amerike se upirajo diktaturam in imperializmu

se plantažah. Preganjali so prebivalstvo, njihove voditelje umorili, knjige zažgali, templje pa deloma razdrli.

Cepprav je prišlo leta 1839 do osvoboditve izpod Špancev, se položaj Indijancev ni spremenil, spreminjal se je v prvi vrsti le položaj vladajočih razredov. Še danes je 63 % ljudi nepismenih in 88 % stanovanj nima električne luči. Kljub temu so Indijanci obdržali svoje etnične posebnosti kot so to jezik, obleke, navade idr. Tudi v šolah jih zatirajo, učijo v španščini in ne v jezikih Indijancev.

Medtem ko so prej izžemali deželo Španci, so jo zlasti v dvajsetem stoletju začeli izkoriščati Amerikanci. Ameriški koncerni so se znali zasidراتi v kavnih plantažah in drugih naravnih bogastvih. V zadnjem času igrajo seveda veliko vlogo tudi najdbe naftnih polj.

Upor proti diktaturi izpodkopava temelje tudi ameriškemu vplivu. Zato je podpora beguncev in borbi gvatemalskega ljudstva tudi boj za svobodo in mir v svetu.

Gvatemalski Indijanci bežijo pred nasiljem diktature

spodarski krogi. Z vzemi sredstvi brutalnega zatiranja prebivalstva, da se ne bi pridružilo gverilcem, ki se aktivno upirajo diktaturi.

TAKTIKA POŽGANE ZEMLJE

Taktika vojaške diktature je usmerjena v popolni izgon prebivalstva iz tistih predelov, kjer se gibljejo uporniki. Akcije so usmerjene predvsem na sever države, kjer vojaki uničujejo vasi, pobijajo prebivalstvo, preživeli pa zapirajo v taborišča. Severni predel dežele je pridobil na pomenu tudi zaradi odkritja naftnih polj, zato je razumljivo, da kupujejo oz. se pollaščejo zemljiški generali in veleposestniki. Organizacija „Amnesty international“ je v svojem poročilu ugotovila, da je vojaška hunta od marca do junija 1972 zakrivila 60 zločinov nad prebivalstvom, pri tem je umorila 2 186 ljudi. S tem je novi režim v nekaj mesecih prekosil grozoto smrtno bilanco prejšnjega režima Lucasa. Da bi nekoliko prikril svoja zločinska dejanja silijo vojaki kmete v civilne enote, ki pomagajo pri masakrih. Te prisilne vojaške-kmete postavijo pred hudo alternativo: fižol ali puško — kdor ne uboga bo ustreljen, kdor sodeluje pa dobi hrano.

VOJAKI SLEDIJO BEGUNCEM CELO V MEHIKO

Celo v mehiških pribežališčih begunci niso varni pred posegi gvatemalskih vojakov. Mehška vlada pa se ne upa posegati vmes, ker je ravno tako odvisna od ameriške politike kot tudi Gvatemala, prav posebno še zaradi velikih gospodarskih težav.

Trije primeri za posege v taborišča beguncev v Mehiki:

— Rancho Santiago el Verti: 24. januarja 1982 je vdrla ob 10. uri ponoči 250 do 300 gvatemalskih voja-

RADIO — TELEVIZIJA

Ivan Cankar na Dunaju

AVSTRIJA 1

PETEK, 30. 9.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Ruščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Fin parček — 12.05 Pozor, medved — 12.15 Pireneji — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Risanka — 17.30 George — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Stari — 21.15 Modna revija — 21.20 Dobra volja z glasbo — 22.10 Reklama in šport — 22.20 Nočni studio — 23.25 Poročila.

SOBOTA, 1. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Angleščina — 9.35 Francoščina — 10.05 Ruščina — 10.35 Slike iz Avstrije — 11.00 Dopolandski koncert — 11.55 Nočni studio — 13.00 Uredništvo — 14.50 Fin gospod — 16.00 Iz parlamenta — 17.00 Bravissimo — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Dober večer v soboto želi Helnz Conrads — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Caterina — 21.50 Šport — 22.10 Dances zvečer — 22.55 Poročila.

NEDELJA, 2. 10.: 11.00 Ura tiska — 12.00 Prva tri leta življenja — 1.00 Mustang — 16.35 Lisica in zajec — 16.45 Lutkovna predstava — 17.10 Dan in Peter — 17.15 Tehnika za otroke — 17.40 Helmi — 17.45 Klub seniorjev — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki in šport — 20.15 Paj z nami — 21.40 Nauk Bude — 21.50 Šport — 22.10 Poročila.

PONEDELJEK, 3. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 TV kuhinja — 10.00 Šolska TV — 10.30 Fin gospod — 11.35 Varan iz Komoda — 12.00 Iz parlamenta — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Spoznavajmo nevarnosti — 17.30 Preprečujmo nesreče — 17.30 Otroška komedija — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Alpe — Jadran magazin — 18.30 Mi — 19.30 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Športni ponedeljek — 21.00 „V kavarni“ — 21.05 Čarovnik — 21.50 Šport — 22.20 Poročila.

TOREK, 4. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Angleščina — 10.00 Šolska TV — 10.30 Vražji človek — 12.15 Ponedeljski šport — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.25 Tudi pošaliti se je treba — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Mada — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ljudje — sila — mnenja — 21.00 Grk Kostas — 22.30 Poročila.

SREDA, 5. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Tudi pošaliti se je treba — 9.35 Francoščina — 10.05 Šolska TV — 10.35 Ta ni od včeraj — 12.15 Ljudje — sila — mnenja — 13.00 Uredništvo — 17.00 S klovnom Habakukom — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 In v tugo piha Huber — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Opereta — 22.00 Gandijev svet razpada — 22.40 Poročila.

ČETRTEK, 6. 10.: 9.00 Poročila — 9.05 Za predšolske otroke — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Šolska TV — 10.30 Opereta — 12.15 Klub seniorjev — 13.00 Uredništvo — 17.00 Za predšolske otroke — 17.30 Pustolovščine ob zahodni obali Kanade — 17.55 Otrokom

za lahko noč — 18.00 Prosim k mizi — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kaj je s teboj Meier — 22.00 Reportaža o vzhodu: Madžarska — 22.45 Šport — 23.45 Poročila.

AVSTRIJA 2

PETEK, 30. 9.: 17.30 Prva tri leta življenja — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Simpozij Konrada Lorenza — 21.15 Modna revija — 21.20 Politika v petek — 22.20 Aleksander Veliki — 0.10 Poročila.

SOBOTA, 1. 10.: 15.00 Politika v petek — 16.00 Ljuba družina — 17.45 Kdo me hoče? — 18.00 Dva krat sedem — 18.25 Nogomet — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Primer za ljudskega odvornika — 20.15 Najdenček — 21.35 Nenavadne zgodbe Ralda Dahla — 22.05 Pregarjan od vseh psov — 23.45 Sto mojstrov — 23.55 Poročila.

NEDELJA, 2. 10.: 17.00 Gorile — 17.45 Velika deseterica — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Tedenski pregled — 20.15 Valentin — 22.10 Dinastija — Denverski klan — 22.55 Mala nočna glasba — 23.55 Sto mojstrov — 0.05 Poročila.

PONEDELJEK, 3. 10.: 10.00 Znanje danes — 18.30 Nevidni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dobri angel — 21.00 „V kavarni“ — 21.05 Šiling — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Šejkov sin — 23.30 Poročila.

TOREK, 4. 10.: 17.45 Prometna vzgoja — 18.00 Orientacija — 18.30 Nevidni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Kviz v rdečo-belo-rdečem — 21.00 „Novi podnojemnik“ — 21.05 Dallas — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

SREDA, 5. 10.: 16.45 Iz parlamenta — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Nevidni — 19.30 Čas v sliki in šport — 22.05 Poročila — 22.35 Cafe Central in poročila.

ČETRTEK, 6. 10.: 16.30 Iz parlamenta — 17.45 Šolska TV — 18.00 Po Avstriji — 18.30 Nevidni — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Avstrija — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2 in poročila.

ORF — KOROŠKI RADIO
SLOVENSKE ODDAJE

PETEK, 30. 9.: 14.10 Koroški obzornik — A. Feinig: Francozi v Rožu (2) — Veselo na okrog.

SOBOTA, 1. 10.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

NEDELJA, 2. 10.: 7.05 Duhovna misel — Naj pesmica naša darilo vam bo.

PONEDELJEK, 3. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Zborovska glasba.

TOREK, 4. 10.: 9.30 Pisani svet — 14.10 Koroški obzornik — Jazz za vas.

SREDA, 5. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Da jih ne pozabimo — Za starejše letnike.

ČETRTEK, 6. 10.: 14.10 Koroški obzornik — Literarno-glasbena oddaja.

JUGOSLAVIJA

NEDELJA, 2. 10.: 9.30 Poročila — 9.35 Živ žav — 10.20 Fantije s Hill Streeta — 11.10 Domači ansambli: Fantije z vseh vetrov — 12.00 Ljudje in zemlja — 13.00 Poročila — 15.10 Kronika — 15.25 Zabava vas Ala Pugačova — 16.25 Poročila — 16.30 Velika kraja — 17.40 Naš kraj: Čatež — 17.55 Športna poročila — 18.10 M. Klopčič: Mati — 19.10 Risanka — 19.25 TV in radio nocoj — 19.25 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Rdeči konj — 21.05 Športni pregled — 21.35 Jugoslovansko ekipo prvenstva v atletiki — 21.55 Speedway za „Zlato čelada“ — 22.10 Kronika video — 22.25 Poročila.

PONEDELJEK, 3. 10.: 8.50 TV v šoli — 16.40 Poročila — 16.45 Kronika video — 17.00 40-letnica zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju — 18.00 Človek in okolje — 18.25 Podravske obzornik — 18.45 Mladi upi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Sanjarjenje — 20.55 Studio 2 — 22.05 Dnevnik — 22.25 Kronika video.

TOREK, 4. 10.: 8.50 TV v šoli — 16.20 Šolska TV — 17.20 Poročila — 17.25 Kronika video — 17.40 Zbis — 17.55 Jugoslovanski narodi v pesmi in plesu — 18.25 Gorenjski obzornik — 18.40 Pisani svet — 19.10 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Delavci na črno — 21.15 40 let po kočevskem zboru — 21.55 Pesem giba — 22.15 Dnevnik.

SREDA, 5. 10.: 8.50 TV v šoli — 17.20 Poročila — 17.25 Kronika video — 17.40 Cican, dober dan — 17.55 Jesenska sere-nada 83 — 18.25 Zasavski obzornik — 18.40 Mozaik kratkega filma — 19.05 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 Dnevnik — 19.55 Vreme — 20.00 Prvi mednarodni teden ekoloških in etnoloških filmov Kranj 83: Strupi, slovenski film; Če ljubite ta planet ... , kanadski film; Čisto in varno okolje, švedski film; Na domačiji, slovenski film; Salomou 69, francoski film — 22.00 Dnevnik — 22.20 Kronika video.

ČETRTEK, 6. 10.: 8.50 TV v šoli — 16.10 Šolska TV: Vesolje — 17.10 Poročila — 17.15 Kronika video — 17.30 Zemljepisne posebnosti — 18.25 Dolenjski obzornik — 18.40 Čas, ki živi: KZ Dachau — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 Dnevnik — 20.00 Tednik — 21.00 T. Pluch: Vas ob meji, avstrijska nadaljevanja — 22.30 TV Dnevnik — 22.50 Kronika video.

OBIŠČITE

Werner Bergovo
galerijo

V PLIBERKU

Slovenski
VESTNIK
Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih
organizacij na Koroškem,
9020 Celovec, Gasometergasse 10.
Uredništvo: 9020 Celovec, St.-Rupprecht-
Straße 19/IV, tel. 0 42 22 / 54 0 42,
teleks 42 20 86 sindok a.
Uprava: 9020 Celovec, Gasometerg. 10,
tel. 0 42 22 / 32 5 50.
Tisk: Založništvo in tiskarska družba
z o. J. Dravo, Celovec - Borovlje

Uresničevanje
pravic narodnosti

razumejo, da nikomur ni treba uporabljati drugega jezika, da bi ga drugi razumeli.^{6,7} Ena od glavnih stvari na narodnostno mešanem ozemlju je oblikovanje funkcionalne dvojezičnosti v vseh oblikah družbenega življenja: v izobraževanju, pri delu, kulturi, rekreaciji in upravi. S takim sistemom pristnega bilingvizma so zagotovljene vse mož-

nosti za vključitev prebivalstva obeh narodov v vse oblike socialne in prostorske mobilnosti.

V narodnostno mešanih območjih je zagotovljena popolna dvojezičnost poslovanja vseh samoupravnih organov, pravosodnih institucij, družbenopolitičnih skupnosti in ustanov posebnega družbenega pomena (zdravstvo, PTT, ipd.). Jezikovna enakopravnost je obvezna v tako imenovani „vidni“, zunanji dvojezičnosti v vseh javnih napisih (na javnih zgradbah, podjetjih, ulicah in cestah na narodnostno mešanih območjih), povsod v enaki velikosti napisov v obeh jezikih (ponekod so napisi v jeziku narodnosti manjši).

V vseh pravosodnih organih na teh območjih sta jezika narodnosti enakopravna

slovenskemu in s tem „uradna jezika“, kar zahteva, da se posluje, kadar gre za pripadnika narodnosti, zmeraj v jeziku narodnosti.

Pripadniki narodnosti smejo pri opravljanju javnih funkcij in izražanju drugih interesov uporabljati svoj jezik. Pri vseh ustanovah, ki v svojem poslovanju prihajajo v

ko je še nedoslednosti, pri čemer tudi občinske skupščine in drugi organi niso dovolj odločni v skrbi za dosledno izvajanje pravice do enakopravne uporabe jezika. Na posamične pojave nacionalizma, šovinizma, nerazumevanja, nas tako praksa upravičeno opozarja in zahteva stalne dokaze srčne kulture, bratstva in enakopravnosti.

c) Šolstvo narodnosti

Vzgoja in izobraževanje je eno od področij, kjer sta potrebna posebna skrb in varstvo, da more narodnost ohraniti in razvijati svoj jezik in svoje nacionalne posebnosti. Zato posvečamo že ves čas razvoja naše socialistične samoupravne družbe posebno pozornost šolstvu za pripadnike narodnosti. Razvijalo in spreminjalo se je hkrati z razvojem celotnega šolskega sistema v SR Sloveniji, zaradi specifičnih problemov in posebne skrbi pa je bilo urejeno še s posebnimi predpisi.

Najprej je bilo področje vzgoje in izobraževanja za pripadnike narodnosti celoviteje urejeno leta 1972 s posebnim zakonom o vzgojnoizobraževalnih organizacijah z italijanskim oziroma madžarskim jezikom in o dvojezičnih vzgojnoizobraževalnih organizacijah v SR Sloveniji, ki je načela naše narodnostne politike prevedel v pedagoško prakso.

Geza Bačić

(Dalje prihodnjič)

(Teorija in praksa)

6 Ustava SRS: Uradni list, Ljubljana 1974, stran 193.
7 Ferenc Hajoš — Vladimir Klemenčič: Dvojezičnost v SR Sloveniji, Teorija in praksa 1976/1—2, stran 66.

Pri Beljaku 200 delovnih mest manj

Na sektorju avstrijske papirne in celulozne proizvodnje se dogajajo v zadnjih mesecih usodne spremembe. Pri tem ravnanju predvsem nemški investitorji zelo neobzirno z delavci. Tako je pričakovati, da bodo ukinili tovarno celuloze v Magdalenu pri Beljaku, tovarno papirja Arland v Gradcu pa bodo močno prestrukturirali in morda odpustili polovico delavcev.

Ze trikrat so delavci celulozne tovarne Magdalen bili letos na prisilnem dopustu, zadnjič avgusta. Sedaj sicer spet delajo, kako dolgo še, pa je nejasno. Ze dalj časa je tovarna v rokah lastnikov papirne tovarne Hallein na Salzburškem, ki je pred nedavnim prešla v last zahodnonemškega papirnega koncerna Papierwerke Aschaffenburg (PWA). Zdi se, da so novi lastniki podjetje v Magdalenu obsodili le še na kratko življenje. Gozd za surovine so že prodali in zgleda da se hočejo tudi podjetja samega čim prej znebiti. 200 delovnih mest zanje verjetno ni velika postavka. Zato pa se bodo udeležili v veliki papirni tovarni v Pöls, kjer računajo z lepimi dobički.

Slišati je tudi, da beljaška občina premišljuje o odkupu celotnega areala, kjer bi morda namestili kakšno novo podjetje, kar pa sedaj seveda ni preveč lahko. Za delavce torej trenutno ne zgleda dobro. Sicer pri

prisilnem dopustu niso utrpeli preveč škode, ker je država pokrila razliko do normalnega zaslužka, vendar je ravno to dejstvo uspalvalo pozornost delavcev, tako da z njihove strani in s strani delavskega zastopnika ni aktivnosti za branjenje delovnih mest.

ARLAND V IZRAVNAVU

Tudi v papirni tovarni Arland na Štajerskem, ki je bila nekdanj v rokah lastnice prejšnje tovarne celuloze v Rebrici, se dogajajo velike spremembe, govori se celo o možnostih odpustitve delavcev. Čeprav je podjetje lani in letos dobilo javna sredstva za potrebne investicije, je podjetje šlo pred dnevi v izravnavo — zaradi previsokih dolgov. Govori se o tem, da bodo opustili produkcijo grafičnega papirja, higijski papir pa bodo od 10. oktobra naprej proizvajali v novem podjetju z imenom Papierfabrik Andritz Ges.m.b.H. Lastnik obeh podjetij je nizoevropski podjetnik Michael Selzer, ki si z izravnavo starega podjetja in z ustanovitvijo novega prihrani veliko denarja, ker mu v tem slučaju država plača vse to, kar pristoji delavcem ob likvidiranju starega podjetja. 210 delavcev od 490 bo dobilo delo v novem podjetju, bodočnost ostalih pa je trenutno zelo negotova.

Trilogija „Vas ob meji“ v ljubljanski televiziji

Včeraj zvečer (29. 9.) je ljubljanska televizija predvajala prvi del televizijske trilogije „Vas ob meji“. Oddajanje tega filma je na Koroškem razkrinkalo pravi obraz odgovornih v deželi ter spravilo na dan marsikatero skrito plat koroške resničnosti. Drugi in tretji del trilogije bodo v ljubljanski televiziji predvajali v torek 4. in v četrtek 13. oktobra.

S tem bo imela širša slovenska in tudi jugoslovanska javnost možnost si ogledati film, ki je v celoti izrazil razne kritične reakcije, ki pa je v zadnjem delu razgalil vzdušje, ki je vladalo okoli 70. leta na Koroškem. Za marsikatero izmed nas bo to tudi možnost, da si v miru še enkrat ogledamo ta osporavani film.

Za mladino ugodnejši obisk jezikovnih tečajev

Obisk jezikovnih tečajev slovenske, srbohrvaščine, italijanščine in francoščine je za mladino povezan z določeno finančno olajšavo. Kdor je mlajši od 26 let dobi od deželne mladinske sekretariata ob koncu tečaja povrnjeno polovico prispevka za tečaj, če pred-

loži potrdilo, da je obiskoval tečaj. Podpore izplačujejo v smislu mednarodnih mladinskih kontaktov in sicer za tečaje družb Dante-Alighieri, Francosko-Avstrijske družbe, koroških ljudskih univerz, inštituta za pospeševanje poklicov (BFI) in inštituta za pospeševanje gospodarstva (WIFI).

SAK na zadnjem mestu

Dve moštvi brez zmage sta se zadnjo nedeljo srečali na Koschatovem nogometnem igrišču, sedaj je brez zmage le še SAK in je zato tudi na zadnjem mestu lestvice. Na predzadnjem mestu je uvrščen drugi novinec v ligi: Radenthein.

Hoteli so skozi zid...

Igra SAK-Borovlje se je začela sicer zanimivo in SAK je imel v začetku nekaj možnosti za zadetek, toda prvi gol so dosegli gostje. SAK je kmalu izenačil. Moštvo je bilo kompletno, toda deloma si dobil občutek, kot bi obe moštvi igrali prijateljsko tekmo, vrhu tega pa so nekateri igralci SAK postajali vedno bolj samovoljni, kar je imelo za posledice, da igra ni dobila pravega sistema.

Po odmoru so Borovljani imeli dve lepi možnosti, vendar je Mrkun dobro branil, kljub številnim poskusom SAK ni prišel do zadetka, pred-

vsem tudi zaradi tega ne, ker so napadali največkrat tam, kjer je bila največja gneča. Martin Hobel je moral po hudi poškodbi v obrazu zapustiti igrišče, sodnik pa sploh ni ukrepal. Martina je nadomestil Sigi. Po prostem strelu obramba SAK ni izgledala posebno dobro, žoga se je odbila od golmana in Borovljani so presenetljivo dali drugi gol. Nato je SAK skušal še izenačiti, vendar se niso razvile uspešne kombinacije, ki bi mogle presenetiti Borovljane. Vrhu tega pa so v tem napadanju pozabili na obrambo, tako da so rav-

Sedaj tudi s strani deželnega šolskega sveta:

Vprašanje nadzornika še ni odločeno

Preziranje upravičenih stališč koroških Slovencev glede imenovanja okrajnega šolskega nadzornika je predvsem tudi v vrstah dijaške mladine povzročilo ogorčenje. Zato so dijaki in Koroška dijaška zveza razmišljali tudi o možnosti štrajka na gimnaziji, da bi s tem jasno poudarili svoje nezadovoljstvo nad ravnanjem oblasti, ki prezirajo potrebe manjšine. V zvezi z napovedjo stavke je zastopnik KDZ povabil na razgovor predsednik Deželnega šolskega sveta Kircher, ki jim je zatrdil, da vprašanje okrajnega šolskega nadzornika

ka še ni dokončno odločeno, in da je prišlo le pomotoma do označevanja učitelja Wiegela kot okrajnega šolskega nadzornika v pismu, ki smo ga objavili pred kratkim tudi v Slovenskem vestniku.

Pod temi pogoji so dijaki odstopili od načrtovane stavke. Nadalje pa podpirajo še številni pripadniki slovenske manjšine s podpisi stališče osrednjih organizacij v omenjenem vprašanju, široko podporo pa dokazujejo tudi pisma, ki prihajajo na Zvezo slovenskih organizacij.

Bralne značke za pridne obirske mlade bralce

SPD OBIR je 24. 9. 1983 priredilo pri Kovaču na Obirskem II. podeljevanje bralnih značk za mlade obirske bralce slovenskih knjig.

Društveni predsednik dr. Avgustin Brumnik je pozdravil zbrane mlade domačine in lepo število odraslih spremljevalcev, ki se zanimajo za slovensko prireditel in knjigo. V svojem nagovoru je le še podnel bralno navdušenje. Na podlagi zanimivih statističnih podatkov je prikazal razvoj in pomen branja med ljudstvom, za slovenske bralce pa poudaril posrečeno zamisel, da se pridobiva že mladega šolarja v osnovni šoli za načrtno branje prav z bralnimi značkami! Kaj takega nimajo drugi sosedni narodi!

Za SLOVENSKO STUDIJSKO KNJIŽNICO je spregovorila knjižničarka Vida Polanšek, ki nas je seznanila z razveseljivim podatkom, da se je Bralna značka med mladimi koroškimi slovenskimi bralci kaj hitro razširila in trudila, kajti že nad 100 bralcev štejejo širimo po naši deželi. Posebno je poudarjala funkcionalnost knjige, zlasti dobre knjige, ki pospešuje razvoj jezika, mišljenja in fantazije in s tem zbujajo otrokovo ustvarjalnost. Vzodbujala je tudi prisotne starše, ki so prav tako od mladih nog zvesti bralci nekdanj ne tako številnih in zanimivih slovenskih knjig kot jih ima na razpolago današnja mladina, presrečna boroča mladina, tako v potujoči knjižnici in še v šolski knjižnici obirske ljudske šole; vzodbujala je zlasti k temu, da ni vseeno, kaj in kako otrok bere — zakaj mladinska knjiga mora biti razumljiva, poučna, jezikovno čista in aktualna.

In knjiga je gotovo tudi tisto darilo, ki je vedno na mestu, bodisi za

kak družinski, rodovni praznik, bodisi za kak drug pomemben šolski ali otrokov dogodek ali celo dosežek, uspeh! Tudi na to naj bi starši pogosteje mislili!

Knjižničarka Vida Polanšek je lahko z veseljem poročala zbranim Obirčanom, da se je število bralcev od lani podvojilo — in da je sedaj kar dvajset bralcev na Obirskem, med temi so domači učenci ljudske in glavne šole, ki hodijo v Kaplo, pa še marljivi gimnazijci iz naše doline so zraven, kar je posebej lepo! Zato je knjižničarkina zahvala napram obirskim in koroškim staršem prav prijetno upravičena!

Podelila je dvanajstim bralcem brnasto Cicibanovo bralno značko, osim pa s srebrno! Med prvimi so: Rigelnik Joži, Rigelnik Irena, Rigelnik Martina, Karničar Emanuel, Pavlič Zofija, Pavlič Lenart, Cuderman Mirko, Smrtnik Marko (Korški), Smrtnik Marko, Brumnik Werner, Brumnik Franciska, Haderlap Veronika; med drugimi pa: Karničar Zalika, Karničar Hanzl, Kučnik Engelbert, Haderlap Peter, Haderlap Franci, Haderlap Jakej, Cuderman Lenart, Rigelnik Veronika.

Po podelitvi bralnih značk je še društveni namestnik blagajnik Feliks Haderlap ob asistiranju nadvse pripravnega Helmuta Božiča predvajal nekaj primernih filmov. Ker tehnika ni prav funkcionirala pri SPZ aparaturi, je Feliks priskočil s Helmutom kar s svojim lastnim aparatom in je predvajal več svojih in Helmutovih filmov iz obirskega domačega dogajanja, tako tudi film o letošnjem Spominskem pohodu Hermanu Veliku na Obir.

Točka za Sele

Napeto so Selani pričakovali igro z drugouvrščenim Grabštanjom. Saj gre Selanom sedaj za to, da ohranijo vodilno mesto, ki ga ob začetku pr-

SMIHEL JE ZMAGAL

Že v prejšnji igri proti KAC se je videlo stopnjevanje smihelskega moštva, do polnega uspeha pa so prišli zadnjo nedeljo na domačem igrišču v tekmi proti Dobrli vasi. Že v 5. minuti je Vauče premagal nespretnega golmana, vendar so se najprej gostje še enkrat stopnjevali ter izenačili. To je bil tudi rezultat prve polovice. Tik po pavzi so gostje celo zboljšali rezultat na 2:1. Nato so se domačini stopnjevali, Pukel je ubranil celo enajstmetrovko, ter z dvema goloma (Vauče v 70. in Petrič v 79. minuti) dosegli zmago 3:2. S to zasluženno zmago so Smihelčani končno zaključili svojo neuspešno serijo.

no ob najhujšem pritiskanju iz protinapada dobili tretji in odločilni gol. Vodstvo SAK je po igri v pisni obliki protestiralo proti sodniku Koinigu, ki je s provokantnim žvižganjem (ko je žvižgal proti SAK, se je tudi smejal), dal igri svoj pečat.

Resno pa se je vodstvo SAK bavilo tudi s vprašanjem glavnega trenerja in pravijo, da bo v najkrajšem času prišlo do ustrezne odločitve. Zeleti je, da bo tako dobila igra SAK tudi spet več sistema in enotnosti.

venstva sploh niso pričakovali. V prvi polovici se igra ni razvila prav, posebno tudi po krivdi gostov, ki jim je šlo verjetno le za dosego ene točke in so dostikrat odbijali žogo iz igrišča. Prvi polčas, v katerem je imel Travnik-sam pred golmanom največjo šanso, se je končal neodločen brez golov.

V drugi polovici so domačini bolj pritiskali in po dobri podaji Travnika je Franci Dovjak premagal nasprotnega vratarja. Toda po napaki selske obrambe in vratarja so komaj tri minute pozneje izenačili.

V naslednji tekmi se bodo Selani pomerili s tretjeuvrščenim Klopincem, ki je poleg Sel še edino neporaženo moštvo tega razreda.

SLOVENSKA ŠPORTNA ZVEZA razpisuje

5. ekipno prvenstvo v namiznem tenisu

1. Pravico sodelovanja imajo vsa slovenska športna društva, ostala slovenska društva in šolske ustanove (v nadaljevanju društva).
2. Slovenski ekipni prvak 1983-84 postane ekipa, ki osvoji po dvakratnem prvenstvenem ciklusu največje število točk.
3. Prvoplasirana ekipa postane slovenski ekipni prvak 1983-84 in prejme v trajno last pokal ekipnega prvaka. Tekmovalci prvoplasirane, drugoplasirane in tretjeplasirane ekipe prejmejo kolajne in diplome.
4. Ekipo sestavljajo trije tekmovalci in tekmovalke (lahko mešana), ki jih mora društvo prijaviti s prijavo najkasneje do sobote, 8. oktobra 1983 na naslov Slovenske športne zveze, Gasometergasse 10, 9020 Celovec (tel. 32 5 50). Društvo lahko prijavi za ekipo največ 5 tekmovalcev. Prvenstvene tekme potekajo po tekmovalnih pravilnikih Koroške namiznoteniške zveze.
5. Prvi del prvenstva se predvidoma začne 23. oktobra, konča pa 6. novembra 1983. Drugi del prvenstva pa je na sporedu v igri 1984.
6. Prijavnina za vsako ekipo znaša 100 šilingov.

Turistična agencija CARTRANS vabi na OBISK KONCENTACIJSKIH TABORIŠČ RAVENSBRÜCK IN BUCHENWALD

v okviru 6-dnevnega potovanja po Nemški demokratični republiki (DDR).

1. dan: ob 5.00 odhod iz Celovca, direktno v Berlin
2. dan: ogled Berlina
3. dan: ogled KZ Ravensbrück
4. dan: ogled Leipziga
5. dan: ogled KZ Buchenwald, Weimar
6. dan: povratek, ob 22.00 prihod v Celovec

Potovanje bo od nedelje 23. 10. do petka 28. 10. 1983.

Polovični penzion, avtobusni prevoz, viza, vodstvo

cena S 4.875.—

2-DNEVNI IZLET „K ROJAKOM NA GORIŠKO/ITALIJA“

Sobota, 8. oktobra 1983:

Odhod: 7.00 Dobrla vas, 7.30 Celovec - Cartrans
Na poti skozi Slovenijo ogled „BOLNICE FRANJE“; Gorica: kosilo, nato obisk vinogradnikov s pokušnjo vina, večerja - družabni večer, nočitev.

Nedelja, 9. oktobra 1983:

Po zajtrku ogled tovarne solarnih naprav Bogdana Butkoviča, ogled drugih znamenitosti, kosilo; povratek preko Tribiže v Celovec (19.00) oz. Dobrla vas (19.30).

Cena vključuje: prevoz, 2 kosili, večerjo, prenočitev z zajtrkom šil. 730.—

Prijave po tel. 0 42 22 — 51 28 25 naslov: Pavličeva 7, 9020 Celovec

KMEČKO GOSPODARSKA ZADRUGA PLIBERK

išče

kvalificiranega prodajalca v oddelku za železnine. Prijave na zadrugo Pliberk, tel. (0 42 35) 20 39

SLOVENŠČINA ZA OSNOVNOŠOLSKO OTROKE

DRUŠTVO „NAŠ OTROK“ V CELOVCU sporoča, da bosta učiteljica Rezika ISKRA in učitelj Danilo PRUŠNIK od 6. oktobra 1983 naprej ob četrtkih (od 16. do 18. ure) spet vodila pouk slovenščine za osnovnošolske otroke v prostorih otroškega vrtca „Naš otrok“ v Celovcu, 10.-Oktober-Straße 25. Pol ure pred poukom slovenščine (torej ob 15.30 uri) bo imela gospa Lenčka Kupper zborovsko petje za otroke.

Sejem plemenskih ovac

Deželna zveza rejcev ovac za Koroško prireja v sredo 5. oktobra 1983 s pričetkom ob 11. uri v Spitalu ob Dravi (Agrosserta, Koschatstra) sejem plemenskih ovac. Za sejem je prijavljenih okoli 120 ovnov in 60 plemenskih ovac. Prireditelj opozarja na to priložnost ovčerejce in tudi občine kot nosilce zakonitega vzdrževanja plemenskih živali ter poudarja, da so na trgu še ugodne možnosti za prodajo ovčjega mesa.